

DOMOVINA

Upravništvo »Domovine« v Ljubljani — Knafljeva ulica 5
Uredništvo »Domovine« — Knafljeva ulica stev. 5/II.,
telefon 8122 do 8126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 din, polletno 18 din,
celoletno 36 din; za inozemstvo razen Amerike: četrletno
12 din, polletno 24 din, celoletno 48 din. Amerika letno 1 dolar.
Račun poštne hranilnice, podružnice »Ljubljani št. 10.711.

Kaj je z obveznim zavarovanjem proti uimam

Slovenija je dežela, kjer neurja vsako leto napravijo veliko škodo. Svoječasno je bilo marsikje pri nas uvedeno streljanje proti toči, a se je opustilo. V zadnjih letih pa se spet pojavljajo glasovi, naj se streljanje obnovi. Brali smo tudi, kako se branijo toče v Franciji in da bi bilo dobro ta način uvesti tudi pri nas. Enako se je mnogo govorilo o tem, da se bo uvedlo obvezno zavarovanje proti hudi uri. Naredilo se ni seveda nič.

Se lani so ponekod mislili na streljanje proti toči, zlasti na Kozjaku, kjer so bile svojčas strelne postaje. Toda to misel so že pokopali, in to menda po pravici, ker je streljanje proti toči pač le prazna vera. Menda je znanstveno ugotovljeno, da je streljanje proti toči brez vsakega učinka. Po drugih državah

skušajo hudournne oblake razganjati s pomočjo letal, nalašč urejenih za to delo. Letala se pri razganjanju oblakov poslužujejo raznih razstreliv. Ali to, kaj pomaga, bi bilo treba dognati. Kozjak je zelo primeren za take poizkuse. Hkratu pa se lahko na Kozjaku tudi preizkusi, ali ima streljanje proti toči kak učinek.

Mislimo, da bi bilo zelo potrebno, če bi se uvedlo zavarovanje ne le proti toči, temveč sploh za primer vsake vremenske nesreče. Vodstvo takega zavarovanja bi se morda potem lahko tudi pečalo s poizkusi, kako bi se dale preprečiti, odnosno zmanjšati škode zaradi neurja. Biti pa bi moralo tako zavarovanje obvezno, ker sicer ni misliti na uspeh.

Nacionalistični zbori so povsod lepo obiskani

Nedavno je bila v Narodnem domu v Kranju skupna sreska skupščina Jugoslovenske nacionalne stranke in nacionalne omladine za srez Kranj. Iz vsega sreza je prišlo okoli 400 odposilancev. Zastopane so bile prav vse občine.

Skupščino je vodil zaslužni predsednik g. Ciril Pirc in v lepem govoru orisal čas, v katerem živimo. Z veseljem je ugotovil, da se napredni mošje in zlasti mladina v polni meri zavedajo svojih nacionalnih in političnih dolžnosti. Po njegovem govoru je predlagal g. Anton Križnar pozdravno brzojavko predsedniku stranke Petru Živkoviču, kar je bilo z navdušenjem odobreno.

Sledila so poročila. Za sreski odbor sta izčrpno poročala gg. dr. Stanko Sajovic in inž. Ožbalt Gros, za sreski odbor omladinske Jugoslovenske nacionalne stranke pa predsednik g. Vito Tavčar, ki je poslovnemu poročilu pridružil govor o nalogah nacionalne mladine. Vsa poročila so bila soglasno odobrena. K besedi se je oglasil tudi kandidat pri zadnjih volitvah g. Tomaž Križnar in v šegavem govoru orisal okoliščine, v katerih se je vodila volilna borba v kranjskem srezu. Tajnik banovinskega omladinskega odbora g. Andrej Uršič je z vidika mednarodnega razvoja obravnaval naše notranjenpolitične razmere.

Pri volitvah je bil za sresko organizacijo JNS soglasno izvoljen tale odbor: predsednik Ciril Pirc, podpredsednika Globočnik Franc in inž. Ožbalt Gros, odborniki: Otmar Colnar, Anton Križnar, Tomaž Križnar, Tomaž Kavčič in dr. Sajovic Stanko. Poleg tega so v odboru vsi predsedniki in podpredsedniki občinskih organizacij. Revizorski odbor pa sestavljajo Ivan Gašnerlin, Franc Benedik in Ivan Ankele. Za omladinsko JNS pa je bil izvoljen nasledni sreski odbor: predsednik Vito Tavčar, podpredsednik Valentin Oman, tajnik Janko Grčman, blaginjak Ivan Kavčič, odborniki Jože Jan, Rudolf Volčič, Rajko Zirkelbach, Božidar Fabjan in Alfred Lajbaber. Revizorja sta Mirko Volčič in Riko Ankele.

Na kraju je podal zanimivo politično poročilo senator g. Ivan Pucelj. Za svoja izvajanja

je bil deležen navdušenega odobravanja.

Vsi navzoči so soglasno ugotovili, da že dolgo ni bilo v Kranju tako lepe in živahne napredne politične skupščine, kakor je bila ta.

Nedavno je imela v Laškem občni zbor mladinska organizacija JNS za laški srez. Zbralo se je lepo število mladih strankinih somišljenikov.

Zanimiva poročila o delovanju in o uspehih prvega poslovnega leta organizacije so podali predsednik g. Rudolf Klepej, marljivi tajnik Mirko Kopač in blaginjak Karel Vrečko. V znak priznanja za njihov trud so jim bile pri volitvah novega odbora ponovno poverjene vodilne funkcije.

V imenu banovinskega odbora omladinske JNS je pozdravil zborovalce predsednik g. inž. Jože Rus. Izrekel je odboru zahvalo za požrtvovalno delo in pozval mlade somišljenike, da ostanejo vztrajni in značajni pri delu v javnem življenju.

Zborovalce je pozdravil tudi preizkušeni nacionalni borec, predsednik sreske organizacije JNS za srez Laško dr. Fran Roš.

Druga skupina sezonskih delavcev odpotovala v Francijo

Te dni so se sprejemali na mariborski borzi dela sezonski delavci za Francijo. Sprejemal jih je francoski odposlanec iz Pariza. Sprejel jih je nekaj sto, a vsem ni mogel ustreči. To je zdaj že druga skupina sezonskih delavcev za Francijo. S prvo skupino so šli po večini Prekmurci s področja mariborske borze dela. Mariborska borza dela bi rada poslala na sezonsko delo kakih 800 delavcev, da bi se nezaposlenost omilila. So to sami kmečki sinovi in kmetijski delavci, vajeni poljskega dela.

Vsi delavci morajo biti tudi zdravniško pregledani. Za to skupino, ki jo je francoski odposlanec zdaj zbral, je bil pregled v Ljub-

Pri slučajnostih je v imenu nacionalnih rudarjev iz hrastniške kotline navedel nekaj izpodbudnih misli še mladi rudar g. Knez.

Krasno sta uspela tudi občna zbora občinskih organizacij JNS in omladinske JNS v Vitanju in Stranicah (konjiški srez).

Po jutnji maši se je zbralo nedavno nedeljo v Vitanju v gostilni ge. Rupnikove okrog 200 mož in fantov. Prišlo pa je tudi precej žen in deklet. Sresko organizacijo je zastopal njen podpredsednik g. Ignac Kovše, posestnik in lesni trgovec iz Vitanja, banovinsko JNS in omladinsko JNS pa gg. Vekoslav Bučar in Ciril Žagar. Po pozdravu se je g. Žagar najprej zahvalil volilcem za njih možato držanje pri lanskim volitvah, posebno pa svojemu namestniku g. Kovšetu in prijateljem za požrtvovalnost, nato pa je opisal položaj stranke v srezu in govoril o organizaciji stranke sploh. G. Bučar je poročal o zunanji in notranji politiki. Oba govornika sta bila za svoja izvajanja nagrajena z odobravanjem.

Pri volitvah so bili poleg drugih požrtvovalnih somišljenikov izvoljeni za predsednika trgovec in posestnik Ignac Kovše, za podpredsednika kovaški mojster Avgust Treglav in posestnik Alojz Fijavž, za tajnika trgovec in posestnik Pavel Starovašnik, za blaginjaka pa trgovski pomočnik Maks Podpečan.

Isto nedeljo popoldne je bil sklican sestanek na Stranicah. Kmetije te občine so raztresene po okoliških gričih in so mnoge po več ur oddaljene od Stranic. Kljub temu se je zbralo v prijazni Sivčevi gostilni nad sto mož in fantov, ki so vsi z zanimanjem sledili poročilom glavnih poročevalcev gg. Bučarja in Žagarja. V krajevni odbor JNS so bili izvoljeni za predsednika posestnik in tesarski mojster Leopold Fijavž, za podpredsednika posestnik Franc Berčnik in kovaški mojster Franc Kvas, za tajnika posestnik Alojzij Fijavž in za blaginjaka trgovec in gostilničar Alojzij Sivec. V odbor omladinske JNS so bili izvoljeni za predsednika Alojzij Arzenšek, za podpredsednika Stefan Malič in Leopold Fijavž mlajši, za tajnika Pavel Sodin in za blaginjaka Stanko Hren. V obeh odborih so poleg navedenih tudi drugi ugledni mošje in fantje. Občnemu zboru na Stranicah so prisostvovali tudi zastopniki sreske omladinske JNS Ivo Zupanc, Ivan Stuklek in Ernest Kovše ter več fantov iz Skomarja in Zreč.

ljani, potovala pa je preko Jesenic. V Franciji ostanejo sezonski delavci do decembra. Ze zdaj so bili razdeljeni na skupinice, določene za posamezna posestva. Skupinice štejejo po navadi pet do deset delavcev.

Zasluzek v Franciji je dober. Delavci se zaposlijo ali z mesečno plačo, ki znaša poleg hrane in stanovanja 350 frankov, ali pa na akord. Delavci na akord so zaposleni po večini na velikih poljih sladkorne pese. V začetku dobivajo na dan 28 frankov brez hrane, zato pa stanovanje, drva in nekaj živil, toda kuhati si morajo sami. V času puljenja sladkorne pese pa imajo 40 frankov dnevne mezde. Akordno delo je seveda zelo naporno

in izčrpa ljudi. Prevzemajo ga po večini Prekmurci, ki so ga že vajeni.

Ta skupina je odpotovala ta teden. Vsak delavec si je moral sam na svoje stroške preskrbeti potni list in si je moral tudi sam plačati potovanje do Jesenic.

Francija potrebuje zelo mnogo sezonskih delavcev. Največ je zaposlenih tam Poljakov, letos pa nameravajo zaposliti pri sezonskem delu še begunce iz Španije. Če ne bi bilo teh in Poljakov, bi imela naša država premalo sezonskih delavcev za Francijo.

Druga plat zvona o krošnjarstvu

Na razne pritožbe proti krošnjarjem nam je poslal pripravljajni odbor za ustanovitev društva krošnjarjev za dravsko banovino pojasnilo, iz katerega povzemamo:

Te dni je posebno odposlanstvo izročilo g. podbanu spomenico, v kateri je razložen položaj nas krošnjarjev. Mi zahtevamo, da smo pred zakonom vsi enaki. Tudi mi smo državljani Jugoslavije in izvršujemo nasproti državi velike dolžnosti. Mnogi med nami starejšimi so se borili kot prostovoljci za državo. Razne davščine moramo tudi mi plačevati. Ker smo navezani na potovanja, železnica pri nas mnogo zasluži.

Mi nismo nepridipravi, kakor nas hočejo mnogokrat naslikati. Saj je znano, da je postopek pri podeljevanju krošnjarskega dovoljenja zelo strog in prej kaznovani ne morejo dobiti obrti, kaznovanim se pa le-ta odvzame. Če se dogaja, da prodajajo osebe brez obrti kot krošnjarji, vendar nismo mi tega krivi, saj taki šušmarji nam največ škodujejo, ker nam kvarijo ugled.

Gonja trgovcev proti nam ni utemeljena. Če se mnogi trgovci bore za obstoj, nismo mi krivi, temveč splošni težavni gospodarski položaj. Od tega stanja imamo tudi mi škodo. Ljudstva ne moremo slepariti, kakor nam hočejo nekateri očitati, kajti krošnjar, ki bi le eno osebo v vasi opeharil, se ne sme tja nikdar več prikazati. Razne sleparske zvižaje, katerih se nekateri poslužujejo, pa po večini ne izvirajo od naših krošnjarjev, temveč od krošnjarjev, ki prihajajo od drugod in imajo močno zaslonbo pri svojih trgovcih, ki jih zalagajo z blagom. Delno pa so to nezakoniti prodajalci, ki prihajajo iz tujine in s svojim uglajenim nastopom in preziranjem našega jezika s tujo govorico peharijo naše ljudi, posebno izobraženstvo, kjer bi človek pričakoval več razsodnosti.

Trditev, da škodujejo trgovcem zaradi prodaje, je le navidezna. Upoštevati je treba, da kupujemo blago od trgovcev, saj nimamo mi sami tvornic, niti ne moremo blaga naročiti iz tujine. Prodajamo pa po večini blago, ki ga trgovci nočejo prodajati, češ da še ni dosti uvedeno. Ko je enkrat blago uvedeno s pomočjo naše prodaje, pa imajo tudi trgovci možnost, prodajati ga. S tem torej trgovcem le koristimo. Trditev, da smo škodljivci naroda, je nesmiselna. Krošnjar, ki bo blago, ki se dobi v trgovini ceneje, drago prodajal, bo najhuje kaznovan s tem, da ne bo mogel v tistem okolišju nič več prodajati.

Če morda res kje kak trgovec zaradi nas manj proda, pa blagovolite upoštevati, da smo tudi mi ljudje, ki imamo družine, za katere moramo skrbeti. Kruh krošnjarja je tako grenkejši od beraškega. Z beračem ima še kdo usmiljenje, na nas pa se stresajo vsi moči, tudi najneumnejši očitki. Berač nič ne prodaja; kar priberači, je vse njegovo, torej dela, če se lahko trgovsko izrazimo, s stoodstotnim dobičkom. Krošnjar pa zasluži večkrat toliko, da pride domov z manjšo množino blaga in brez denarja! Med nami v splošnem tudi ni pijancev, kajti tisti, ki si privoščijo pijačo, ne krošnjari dolgo.

Sicer pa: dajte nam dela, stalnega zaslužka, pa bo 99 odstotkov slovenskih krošnjarjev pustilo ta posel, ki razjeda živce in uničuje zdravje. Dalmatinskih krošnjarjev se pa ne boste nikdar iznebili, ker imajo ti stare pravice in močno zaslonbo drugje. Dokler je naša socialna zakonodaja taka, da ljudje, ki s solznimi očmi prosijo za delo, dela ne dobe, toliko časa krošnjarstva ne bo mogoče zatrti. Že zdaj smo zakoniti krošnjarji v manjšini. Večina prodaja brez vsakega dovoljenja, saj je znano, da za obupno tekanje za kruhom ne velja noben zakon.

Zaradi odstopa Gangla bo sklican izredni sokolski zbor

Po glavni skupščini Sokola kraljevine Jugoslavije je bila seja, kateri so prisostvovali člani stare in nove uprave skoro iz vseh sokolskih žup. Predsedoval ji je namestnik starešine dr. Oton Gavrančič. Prečital je pismo prvega namestnika starešine Engelberta Gangla, ki v njem Gangl prosi izvršni odbor, naj vzame na znanje njegov odstop. Zvezno uradno glasilo »Sokolski glasnik« poroča, da je Gangl utemeljeval svojo ostavko z omajanim zdravjem, zaradi česar ne more točno izpolnjevati svojih dolžnosti, tem manj, ker je prevzel še mesto namestnika starešine slovenskega sokolstva, čemur se hoče čim bolj posvetiti.

Uprava je vzela na znanje ostavko in izrazila globoko obžalovanje, da se Gangl umika z vodilnega mesta v sokolstvu. Hkratu mu je pa izrazila soglasno zahvalo vsega sokol-

stva za dolgoletno delo, njegovo ljubezen do sokolstva in velike zasluge za jugoslovensko misel. Uprava je naročila starešinstvu, naj najde čim dostojnejši način, da bi prišla ta hvaležnost sokolstva Ganglu do čim vidnejšega izraza.

Z ostavko prvega namestnika starešine Gangla se je izpraznilo v vodstvu sokolstva prvo odgovorno mesto. Ker mora ostati izvoljeno vodstvo v veljavi do vsesokolskega zleta 1. 1941., je bilo soglasno sklenjeno, da se skliče izredna skupščina Sokola kraljevine Jugoslavije, ki bo izvolila novega prvega namestnika starešine. Hkratu so se člani uprave konstituirali in bodo posle vodili do izredne skupščine. Konstituirali so se takole: namestniki starešine dr. Vladimir Belajčič, dr. Oton Gavrančič, dr. Mihajlo Gradojevič, in arh. Milivoje Smiljanić, načelnik dr. Alfred Pichler, njegovi namestniki Miroslav

JULES MARY—J. M.:

Umor na Poganskem polju

KRIMINALNI ROMAN IZ PREDVOJNIH ČASOV

Ko je v sodni dvorani slišal svojo smrtno obsodbo, je bil čisto topoglav. Dal se je odvesti, ne da bi bil izpregovoril besedico, in kazal je znake, kakor bi bil duševno zmeden. Ko se mu je polna zavest spet vrnila, se je zasmejal.

»To je smešno!« je zagodrnjal dvakrat predse.

V njegovi celici so mu nadeli prisilni jopič, kakor to terjajo predpisi, da ne bi mogel izvršiti samomora. Prisilni jopič so mu potem, ko je prišel doktor Gavasetti, za nekaj trenutkov slekli, da je mogel podpisati ničnostno pritožbo.

Branitelj mu je bil začel prigovarjati, kakor je že tudi povedal Pepini, naj vložijo prošnjo za pomilostitev. Pavle pa je to odločno odklonil. »Ne bom prosil za milost, zakaj s tem bi se sam razglasil za krivca, a jaz sem nedolžen!«

Zaman ga je skušal odvetnik pregovoriti. »Če torej ne vložim prošnje za pomilostitev, ni zame rešitve?« je vprašal Pavle.

Odvetnik je resno prikimal. »Vzrajate torej na tem, da ne boste prosili za milost?«

»Da.«

»Premislite dobro. Če ne storite tega, je smrt gotova.«

»Saj ji ne uidem, četudi vložim prošnjo za pomilostitve,« je menil in se žalostno na-

smehnil. »Nič ne de, če me smrt malo prej doleti.«

Odvetnik ni dalje silil vanj, toda po Pepinemu obisku je šel spet k njemu in mu povedal vse, kar mu je bila naročila Pepina.

»Tudi jaz vem, kdo je morilec,« je mrmral mesar, »toda storil ne bom prav ničesar, da bi ga sodišče prijelo.«

Odvetnika je začelo v resnici zanimati. »Bodite pametni,« mu je začel prigovarjati.

Toda Longhi ga je takoj prekinil z besedami: »Vem, kaj hočete reči, toda odgovoril vam ne bom na nobeno vprašanje, ki se bo nanašalo na morilca. Če bi bil hotel govoriti, ne bi bil čakal svoje obsodbe.«

Po kratkem premišljanju je potem menil: »Če moja sestra vztraja na tem, sem pripravljen, podpisati prošnjo za pomilostitev.« Sam pri sebi pa je pomislil: »Kako je Pepina le izvedela, da je mati morilka?«

Ko ga je bil odvetnik zapustil, je ostal obsojenec sam z jetniškimi paznikom, ki ga je stražil, dokler ni prišel na vrsto drug njegov tovariš. Pavle ni zdaj več bival v svojih prejšnjih celici, temveč v takšni, ki je bila določena le za zločince, obsojene na smrt. Železna postelja, peč, umivalna posoda, stojalo za obleko, miza in dva stola so bili vsa opravila.

Ta prostor bo zapustil samo takrat, ko bo moral na morišče. Morilno napravo postav-

ljajo, kakor je včasih bral v časopisju, nekje na dvorišču jetnišnice.

Zarana drugega dne sta ga obiskala jetnišnični ravnatelj in zavodov duhovnik. Razen teh ga je posetil še vodja turinske policije v nadi, da bo izrazil iz njega priznanje. To upanje pa se je seveda izjalovilo.

Potem so ga pustili samega in Pavle je dva dneva preždel v mračnem molku. Ni hotel odgovarjati na vprašanja paznikov, ki bi se bili spustili z njim v pogovor.

Ob določenem času se je tudi smel sprehajati po dvorišču, kar je bilo sicer dovoljeno samo bolehnim jetnikom.

Dvorišče je bilo zmerom čisto prazno, kadar se je on sprehajal po njem. Korakal je sem in tja. Misli ni skoro na ničesar, le prisluškoval je zvoku korakov, ki so odmevali od zidov. Na desno in levo so bili zidovi, ki do višine prvega nadstropja niso imeli nikakih oken. V ozadju je bila zgradba, ki je imela v prvem nadstropju bolniške sobe, v pritličju pa celice za jetnike, obsojene na smrt. Na četrti strani je zapirala dvorišče jetnišnična cerkva. Vdolben kot v zidu je naznačeval prostor, kjer je bil oltar. Od spodaj je mogel Pavle skozi zamrežena okna videti slike v notranjosti, in če je bila baš služba božja, je slišal petje kaznjencev, ki mu je za malo časa vzelo potrnost.

Sredi dvorišča je bil vrtec s cvetnimi gredami. Tudi dva kostonja sta rasla tam, velik in manjši. Na veji prvega je visela svetilka, ki je bila videti kakor velikansko oko, nadzorujoče sprehajajoče se jetnike. Na štirih kotih dvorišča je bilo slabo rastoče grmičje.

Ko je stopal po dvorišču sem in tja, so Pavletove oči po večini sledile oblakom, ki

Vujinović, Ivan Kovač in inž. Vojislav Pajić, načelnica Elza Skalarjeva, njene namestnice Milica Šepova, Olga Skovranova in Joža Trdinova, tajnik Alfred Stefan, gospodar Mihajlo Nikolić, blagajnik Milan Radić, predsednik prosvetnega odbora Miloš Stanojević, predsednik narodno-obrambenega odbora dr. Belajčić, predsednik organizacijsko-pravnega odbora dr. Branko Čipčić, načelnik socialnega odseka Stajo Stajić, načelnik odseka za vaške sokolske čete Gjura Brzaković, načelnik zdravniškega odseka dr. Milorad Feliks, načelnik statističnega odseka Verij Švajger, načelnik gradbenoumetniškega odbora inž. Radivoje Radulović in načelnik poškodbenega sklada dr. Milorad Radić.

Politični pregled

Kakor smo že zadnjič poročali, je

obiskal Italijo Nj. Vis. knez namestnik Pavle z Nj. Vis. kneginjo Olgo.

Z njima je šel med drugimi tudi zunanji minister dr. Cincar Marković. Knez in kneginja, ki sta bila gosta italijanske vladarske dvojice, sta doživela v Italiji povsod, kamor sta prišla, lep sprejem. Knez je bil tudi na obisku pri papežu Piju XII. Nazadnje sta bila v Firenci, kjer jima je prebivalstvo ob odhodu prirejalo velike počastitve. Ko je vlak z jugoslovenskimi visokimi gosti zapuščal postajo, je godba zaigrala jugoslovensko himno. V državo sta se knez in kneginja vračala preko Rakeka, kjer ju je pozdravil ban g. dr. Natlačen. K sprejemu se je zbrala tudi velika množica občinstva in vzklikala visokima gostoma. Posebno slovesen sprejem pa so visokima gostoma priredili v Ljubljani. Na perronu so se zbrali zastopniki oblastev, članstvo raznih društev in drugi. Zastopnice ženstva so knezu in kneginji poklonile dva velika šopka rož.

Pomemben dogodek prejšnjega tedna je, da je bila

med Turčijo in Anglijo sklenjena vojaška zveza,

ki po poljskem zgledu temelji na vzajemnosti. Sporazum določa, da bosta Turčija in Anglija druga drugi z vsemi sredstvi takoj priskočili na pomoč v primeru napada na eno izmed njiju. Sporazum so tako v Angliji kakor v

so hiteli čez košček neba, ki je gledal nanj. Najstrahotnejše so bile zanj tiste ure, ko je ležal ponoči v svoji celici in se ga spanec ni hotel usmiliti. Pa se je spomnil opisa neke usmrtitve, ki ga je bil nekoč bral in katerega podrobnosti mu je domišljija pričarala pred oči z grozotno razločnostjo. Videl je, kako so ga pomočniki rablja zgrabili in ga privezali na desko pri giljotini. Potem pa samo pritisk na gumb, lesketajoče se rezilo pade, curek krvi brizgne... in vse mine. Pomislil je na živali, ki jih je pobil v svoji kladnici. Kako so tulile in vzdihovale, ko so bile zabodene od njegovega moža. Vsakokrat se je vlija kri. Bilo je strašno.

Tudi Pepina je vse noči malo spala. Bilo je čudno, da ni njeno slabotno telo spričo duševnih bolečin, ki so jo mučile, čisto odpovedalo.

V noči, ki je sledila njenemu obisku pri preiskovalnem sodniku, je za trdno sklenila, povedati čisto resnico in mater kot morilko Karlote prijaviti sodišču. Bil je že četrti dan po bratovi obsodbi. Tokrat se ne bo bala, zakaj dan nadaljnega oklevanja lahko pomeni za Pavleta smrt.

Zjutraj se je z zvesto prijateljico Nineto domenila, da pojdeti spet v Turin.

»Kam pa pojdeva tokrat?« je vprašala Nineta.

»K višjemu državnemu tožilcu.«

»Zakaj pa ne k preiskovalnemu sodniku, ki te že pozna?«

»Ta mi ni hotel verjeti, ko sem se mu zaklinjala, da je moj brat nedolžen. Najbrž bi se danes sploh branil sprejeti me.«

V Turinu sta se peljali v zasebno stano-

Turčiji sprejeli z velikim odobravanjem. V Angliji je vodja delavske stranke Attlee, ki je v opoziciji, naglašal, da se v celoti strinja z vlado glede sporazuma s Turčijo. Po vesteh iz Pariza se bo sporazumu pridružila tudi Francija.

V nedeljo je imel na fašističnem zboru v Turinu

italijanski ministrski predsednik Mussolini govor, ki je bil zelo miroljuben.

Naglašal je, da bo Italija stala zmerom ob strani Nemčije, a da želi ohranitev miru. Dalje je menil, da ne verjame, da bi se morala evropska vprašanja reševati z novo svetovno vojno. Nemško časopisje meni, da je Mussolinijev govor potrdil nezlomljivost nemško-italijanskega prijateljstva, a v Londonu so mnenja, da je Mussolini računal z novimi dejstvi v razvoju politike demokratičnih sil. V Londonu kakor v Parizu naglašajo zmernost Mussolinijevega govora.

Pogajanja med Rusijo in Anglijo za tesnejšo zvezo se nadaljujejo.

Rusija je stavila Angliji nove predloge,

ki gredo po londonskih vesteh za tem, da bi si Francija, Anglija, Rusija in morda tudi Poljska na osnovi načela o vzajemnosti zadržale vojaško in vsako drugo pomoč v primeru, da bi kdo napadel ali ograjal področje ene izmed njih. Poleg tega določajo novi ruski predlogi enostransko jamstveno izjavo vseh omenjenih držav za nekatere druge evropske države.

Po francoskih vesteh so rusko-angleška pogajanja znatno olajšana

po obisku pomočnika ruskega komisarja za zunanje zadeve Potemkina v Varšavi.

Kakor kaže, je ta obisk izravnal mnoga nesoglasja med Rusijo in Poljsko. Potemkin pride menda tudi v London in se bodo ob tej priliki pogajanja zaključila. V Angliji kakor v Rusiji so čedalje močnejši glasovi za čimprejšnjo dosego sporazuma.

Zadnje dni se vrše

vojaški posveti Anglije in Francije in Poljske in Francije.

V London je prišel francoski general Weygand. Razen tega se mudi v Angliji 100 francoskih letalskih oficirjev pod vodstvom generala Dussiera. V Pariz pa je prišel poljsko minister za vojsko v spremstvu dveh vojaških strokovnjakov.

vanje višjega državnega tožilca de Ferrantija. Pepina mu je po služabniku poslala pisanje, ki ji ga je dal bratov branilec tudi zanj. Služabnik se je kmalu vrnil in jo pozval, naj mu sledi.

Gospod de Ferranti je bil debelušen mož srednje velikosti in visokih ram, na katere so padali njegovi dolgi, črni, že s srebrnimi nitmi prepleteni lasje, ki si jih je brez preče česal nazaj. Če so se mu med pogovorom zdaj pa zdaj prikradli lasje na čelo, jih je z že privajeno kretno glave vrgel nazaj. Nosil je ščipalnik na kljukastem, močnem nosu, a posluževal se ga je malo, ker je navadno gledal preko stekel. Bil je južni Italijan, kar je pričal njegov govor. Njegov sloves je bil odličen. Veljal je za izvrstnega pravnika, bil pa je pri tem vljuden, dobrosrčen in se ni mnogo držal praznih oblik.

Praden je šel sluga, ki je bil privedel Pepino v sobo, je postavil pred deklico stol, na katerega je na poziv višjega državnega tožilca sedla.

Gospod de Ferranti je začel pogovor z vprašanjem: »Vi ste gospodična Longhijeva?«

»Da, gospod.«

»Gospod de Valtimare mi je že povedal, da ste bili pri njem in kaj ste mu rekli. Da ste se hoteli žrtvovati za brata, kaže na zelo veliko ljubezen do njega, katere pa ni vreden in je ne zasluži.«

»Gospod, če bi vedeli...«

»Nedvomno mi želite ponoviti isto, kar ste že povedali gospodu de Valtimareju?«

»Rada bi...«

»Dovolite, naj vas najprej opozorim, gospodična, da zlorabljam dobrohotnost, ki sva jo gospod de Valtimare in jaz pokazala s

Iz Aachena poročajo,

da je kancelar Hitler te dni ogledoval utrdbe v okolici Aachena.

Z njim je bil med drugimi tudi šef generalnega štaba general Keitel. Vrhovni poveljnik nemške vojske general Brauchitsch je pozval vse narodno-socialistične okrajne voditelje, naj si pridejo ogledat zapadne utrdbe.

Kakor poroča »Völkischer Beobachter«, bo v soboto

v Berlinu ustanovna skupščina Nemško-jugoslovenskega društva.

Castni predsednik pripravljalnega odbora je vodja nemškega sporta, minister von Tschammer-Osten. Pristop v društvo je prijavilo že mnogo Berlinčanov. Taka društva se nameravajo ustanoviti tudi v drugih nemških mestih.

Nemčija je poslala vladi češkega protektorata noto, v kateri zahteva,

da protektorat plača za vzdrževanje nemške vojske na Češkem in Moravskem na leto tri milijarde čeških kron.

V noti se poudarja, da je tudi poprej toliko veljalo vzdrževanje češke vojske. Seveda pa je vprašanje, ali bo protektorat pri zdajšnjih svojih dohodkih zmogel ta znesek, če se upošteva, da sta za vzdrževanje češke vojske poprej prispevali tudi Slovaška in delno Podkarpatska Rusija, ki zdaj nista v okviru protektorata. Lanski vojaški proračun češkoslovaške vojske je znašal dve in pol milijardi češkoslovaških kron, pri čemer pa niso bili upoštevani izdatki za utrjevalna dela.

Rumunski listi poročajo, da so

zajeli rumunski orožniki v Dubrudži v okolici Silistrije četo bolgarskih četnikov,

ki so vpadli preko meje. V četi je bilo 23 mož. Orožniki so hoteli povesti ujete četnike v Silistrijo k zaslišanju, na potu pa so se četniki uprli. V spopadu je bilo 20 četnikov ustreljenih, trije pa so pobegnili. Bolgarski listi pa nasprotno trdijo, da ubiti niso bili bolgarski četniki, temveč rumunski državljani bolgarske narodnosti, katere so rumunski orožniki aretirali zaradi suma vohunstva in jih potem postrelili.

Po Sloveniji gre glas: »Domovina« je za nas

tem, da sva vas sprejela in se izjavila za pripravljena, poslušati vas. Vaša trdovratnost, s katero nama zatrjujete, da je vaš brat nedolžen, čeprav je bil od porotnikov obsojen celo brez olajšilnih okoliščin, je za naju osebno žaljiva. Vsekakor je huda žalitev sodišča, katerega odloke morate spoštovati.«

»Prosim lepo, da mi oprostite, gospod de Ferranti!«

»Odpuščam vam, ker razumem obup, v katerem živite. Kakor vidite in slišite, govorim z vami brez razburjenja, dobrohotno in milo kakor očetovski prijatelj. V naprej pa bi vas prosil in opomnil, da bodite zmeril in vzdržni v svojih besedah in obtožbah ter se ne dajte zavesti v svoji bolečini. Vaša zagotovila so brez pomena. Če vas kljub temu poslušamo, delamo to le, ker čutimo usmiljenje z vami... Kaj mi boste torej povedali?«

Pepina se je tiho jokala.

Gospod de Ferranti je stopil k njej in ji je ljubeznivo dejal: »Otrok, resnično sočustvujem z vami. Vi imate plemenito, požrtvovalno srce, in rad bi jaz imel takšno hčer, kakršni ste vi. No, nikar se ne bojte, le govorite.«

»Ne smete pa se čutiti razžaljenega na besede, ki vam jih bom rekla.«

»Ne, ne, nikar se ne bojte.«

»Gospod, de Ferranti, moj brat ni morilec Karlote.«

Pepina je prenehala govoriti v prepričanju, da ji bo zabranil nadaljne besede. Toda de Ferranti je samo zmajal z glavo in začel dobrohotno: »Drago dete, res je, da so vsi ljudje, tudi sodniki, podvrženi najžalostnejšim

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na ptujskem sejmu so se trgovali za kg žive teže: voli I. po 4.75, II. po 4, III. po 3.50; telice I. po 3.75, II. po 3.25, III. po 2.25 din. V Kamniku so bili: voli I. po 5, II. po 4.50, III. po 3.50 do 4; telice I. po 5.50, II. po 5, III. po 4; kravele po 4, II. po 3.50, III. po 2.75 do 3; teleta I. po 6, II. po 4.50 din.

SVINJE. V Ptujju so bili za kg žive teže: špcharji po 8, pršutarji po 7 do 7.50 din; v Kamniku: špcharji po 8, pršutarji po 9.50 din; v Litiji: špcharji po 9.50, pršutarji po 7 do 8 din.

KRMA. V Ptujju: seno po 50 do 75, slama po 25 do 30 din; v Kamniku: seno po 80, slama po 30 din za 100 kg.

VINO. V ptujskem okolišju se je dobilo pri vinogradnikih: naravno mešano novo vino po 4.25, finejše sortirano novo po 8, navadno staro po 5, fino kvalitetno staro vino pa po 9 din liter.

SIROVE KOŽE. V Ptujju: goveje po 10 do 12, telečje po 12 do 14, svinjske po 8 do 10 din; v Kamniku: goveje po 9, telečje po 13, svinjske po 7 din; v Litiji: goveje po 10, telečje po 12, svinjske po 6 din za kg.

VOJNA. V Kamniku je bila uprava po 30, neoprana pa po 20 din za kg.

MED. V Ptujju se je dobil čisti med po 16 do 20, v Litiji po 18 din kg.

KROMPIR. V Ptujju je bil stari krompir po 75 do 90, v Litiji pa 80 din za 100 kg.

FIŽOL. V Ptujju se je trgoval po 275 do 300, v Litiji pa po 350 din za 100 kg.

Sejmi

22. maja: Loka pri Zidanem mostu, Rajhenburg, Stična, Velenje;
23. maja: Sv. Peter pod Sv. gorami, Rakičan;
24. maja: Žirovnica, Nova vas na Blokah;
26. maja: Gorje Radgona, Kuzle, Mala Gora, Mengeč, Radoče pri Zidanem mostu, Svetina, Št. Gotard pri Trojanah, Vitanje, Turnišče, Velike Lašče, Vesela gora;
27. maja: Stara Sv. gora.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 15. t. m. v devizah (prve številke pomenijo uradne tečaje, druge v oklepajih pa tečaje na svobodnem trgu):

1 holandski goldinar za 23.70 do 24.08 din (29.38 do 29.76) din;

1 angleški funt za 206.82 do 210.02 (256.40 do 259.60) din;

100 francoskih frankov za 116.80 do 119.10 (144.85 do 147.35) din;

1 ameriški dolar za 43.99 do 44.59 - 54.58 do 55.18) din;

100 italijanskih lir za 232.55 do 235.65 din;

1 nemško marko za 17.78 do 17.95 din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 453 do 454 din. Nemške klirinške marke so bile po 13.80 din. — Z dnem 15. t. m. so začele jugoslovenske borze, kakor je že razvidno iz gornjih števil, uradno objavljati tudi tečaje na svobodnem tržišču, in sicer na osnovi povprečnega tečaja 258 dinarjev za angleški funt šterling.

Drobne vesti

Prodajna zadruga za kmetijske pridelke. Nedavno je bil ustanovni občni zbor Osrednje blagovne zadruge, ki naj skrbi za prodajo kmetijskih pridelkov, v prvi vrsti sadja in živine. Ta Osrednja blagovna zadruga bo kupovala pridelke svojih članov in jih po možnosti skladiščila, kolikor ji bo mogoče, dokler se ne uredi zadeva z združnim skladiščem, ki je tudi že v načrtu. Zadruga bo pridelke prodajala takrat, ko bo ugodna cena. Ustanovni občni zbor Osrednje blagovne zadruge je sklical bančna uprava. Iz novi ustanovi je pristopilo že 13 zadrug in organizacij. Za predsednika je bil izvoljen poslanec g. Špindler. V odboru je med drugimi tudi minister g. Snof. Ustanovnemu občnemu zboru je prisostvoval tudi visok uradnik ministrstva za kmetijstvo. Pravijo, da bo zadruga najela posejilo treh milijonov din za obratno glavnicu. Ta zadruga lahko kmetom zelo koristi, toda v politične kalne vode seveda ne sme zajadati.

Srednjeevropski hmeljarski urad je imel pred tedni na Dunaju sejo, ki so se je udeležili zastopniki Nemčije, Francije, Jugoslavije in Poljske. Na seji so sklenili, da se prave sedež srednjeevropskega hmeljarskega urada za prihodnji dve leti iz Žatca v München. Nadalje so sklepali o ukrepih za ustajenje površine hmeljskih nasadov v vseh državah. Sklenili so tudi, da se vsako leto skliče posvet srednjeevropskega hmeljarskega urada pred hmeljsko sezono. Na teh posvetih naj bi se določile smernice glede hmeljskih cen. — Iz Žatca poročajo, da se je v zadnjem času snet pojavilo povpraševanje po hmelju iz let

1938 in 1937. Ta dva letnika pa sta razprodana. Zato se je zanimanje obrnilo na ostanke hmelja iz leta 1936, za katere nudijo kupci 40 mark za 50 kg (11 din za kg), kar je visoka cena za hmelj tega letnika.

Vinogradniki, škropite trte pravočasno! Banovinski vinarski in sadjarski zavod v Mariboru opozarja vinogradnike, da takoj izvršijo prvo škropljenje proti peronospori v onih krajih, ki so imeli obilo padavin 4. in 5. t. m. (ta poziv pravi, da se mora prvo škropljenje izvršiti 16. in 17. t. m., česar seveda naš list ni mogel prej javiti, ker je šele sedaj dobil poziv v roke). Ti kraji so v okolici Kostanjevice, Sv. Barbare in Podlehnik v Halozah, Ivanjkovcev, Zg. Sv. Kungote pri Mariboru in Bizelskega. Vsi vinogradniki pa, ki so imeli mnogo padavin 8. in 9. t. m., naj brezpogojno izvrše prvo škropljenje 19. ali najkasneje 20. maja. Ker je razvoj trte letos zelo napredoval, toplota pa je zelo povoljna za razvoj peronospore in ker imamo v maju deževno dobo, moramo sklepati, da bo nastop peronospore letos mnogo bolj zgoden in močnejši, kakor je bil lanski.

Domače novosti

Seja banovinskega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke v Ljubljani. To dni je bila v Ljubljani seja širšega banovinskega odbora Jugoslovenske nacionalne stranke. Seja, ki jo je vodil predsednik banovinskega odbora dr. Janko Rajar, je bila izredno dobro obiskana. Navzočni so bili odposlanci iz vseh srezov dravske banovine. Glavno politično poročilo je podal senator g. dr. Kramer. Senator g. Pucelj je razpravljal o nekaterih perečih vprašanjih domače politike. Urednik g. dr. Vrčon je podal pregled zunanjepolitčnih dogodkov. Vsa poročila so bila z velikim odobravanjem sprejeta na znanje. Na predlog g. Zemanca je bila na koncu soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta resolucija, ki izrekla senatorjem g. dr. Kramerju in Pucelju zahvalo in priznanje za delo, ki ga vršita zlasti za dosego narodnega sporazuma, ter jim izraza neomajno zaupanje.

Koliko naših ljudi živi v tujini. O tem smo brali že razne številke, a vse so seveda le približne. »Jugoslovenski glasnik«, ki izhaja v Chicagu piše, da živi onkraj mej naše države skupno dva in pol milijona ljudi naše

znotraj. Zaradi tega bi bilo nevarno, terjati spoštovanje pred pravosodstvom v imenu njegove nezmotljivosti. Naša sredstva so nezanesljiva, naše ugotovitve in preiskave so zelo omejene in naše odločitve se morajo opirati na izpovedi prič, ki so lahko lažnive ali pristranske. Kar pa se tiče tega primera, drago dete, je vaš brat zanesljivo kriv. Vi poznate prav tako dobro kakor jaz vse obremenjajoče ga okolnosti. Brez pomena je, govoriti o tem. Ne maram o tem razpravljati z vami, in moja dolžnost je, da vam tega v moji prisotnosti ne dovolim.

»Samo nekaj besed, gospod, samo nekaj besed!«

»Torej govorite.«

»Že vnaprej je sodišče sodilo, da je v mojem bratu odkrilo krivca, in to je bila krivica. Morali bi bili dalje iskati, povpraševati in iskati sledi, a to se ni zgodilo. Takoj se je vse zareklo proti njemu. Vsi so bili zadovoljni, da so našli v njem morilca, in po njegovih aretaciji se je opustila razjasnitev marsikajere temne in zagonetne reči.«

»Pustil sem vam, da ste se razgovorili. Vendar pa moram določiti, ki ste jih izrekli o nepristranosti in pravdomljubnosti mojih tovarišev, odločno odkloniti. Ali je bilo to vse, kar ste mi hoteli povedati?«

»Ne, gospod višji državni tožitelj. Moram še priznati nekaj zelo hudega. Poprej pa vas prosim, da mi oprostite vse, kar sem vam prej rekla. Sem tako nesrečna, da nehotično rečem kakšne neumestne besede.«

»Sem že vse pozabil.«

»Kar vam bom povedala, se vam bo nemara zdelo neverjetno, vendar vam prisežem, da bom govorila čisto resnico.«

»Prav, prav. No, le povejte.«

»Ali veste, kaj je mojega brata zadrževalo, da na nekatera vprašanja ni odgovoril? Ali veste, zakaj moj brat, ki morilca dobro pozna, niti z eno besedo ni poizkusil dokazati svojo nedolžnost?«

Cisto potrpečljivo je vprašal gospod de Ferranti: »No, zakaj?«

»Ker je morilca Karlote...«

»Vi sami, kaj ne?« jo je prekinil de Ferranti. »To ste zagotavljali že gospodu de Valmareju.«

»Ne.«

»No, kdo pa?«

»Moja mati!« je rekla Pepina mrliško bledda s hripavim glasom.

Višji državni tožitelj je čutil nasproti dekletu dobrohotnost, toda te besede so ga neprijetno zadele. Skomignil je z rameni in zagodrnjal: »Kakšna neumnost!« Ko pa je Pepina na to pripombo molčala, ji je rekel glasno: »Najprej ste obtožili sami sebe. To je bilo plemenito, četudi sodišče ni moglo sprejeti zive, ki ste jo vi nudili. To ste vi ideatno spoznali in zato poizkusili niste ponoviti. Danes obtožujete svojno mater, kar je erdo od vas.«

»To je estudno, kar prav dobro vem, toda moram rešiti brata, ki je nedolžen, in zato moram mater, ki je izvršila zločin, izročiti sodišču. Bog mi je priča, da nisem ničesar bolj želela kakor prepričati sodišče o svoji krivdi. Tisočkrat rajši bi umrla, kakor pa igrala takšno vlogo, kakor jo igram zdaj.«

»Drago dete, poizkusite vendar videti vse te reči takšne, kakršne so v resnici. Ne domišljajte si, da boste s takim izmašljenim ro-

manom kaj opravili. Bridko se boste razočarali.«

Mlado dekle je plašno vzkliknilo: »Kako, vi mi ne verjamete?«

Njene poteze so pokazale pri tem takšno bolestinno potrnost, da je višji državni tožitelj osupnil in ni vedel, kaj bi rekel. Po mušnem molku pa je vendar odločno odgovoril: »Prav tako vam ne verjamem, kakor včeraj gospod de Valmare ni verjel vaši pobožni laži.«

»Pri vsem, kar mi je sveto,« je vzkliknila z blestečimi očmi, »vam prisegam, gospod de Ferranti, da sem vam povedala čisto resnico!«

»Dokažite svojo trditve!«

»Da,« je rekla potrto, »vem, da morate zahtevati dokaze.«

»Kako ste le mogli misliti, da me more nekaj besed, ki sta vam jih narekovala obup in slepa ljubezen do brata, prepričati o krivdi vaše matere! Šele malo prej ste dolžili sodišče, da pri preiskavi proti vašemu bratu ni bilo zadosti skrbno, kar je očitno nesmisel. Včeraj pa ste dolžili umora sami sebe. Kaj ne smoznate, da vam ne morem verjeti?«

»Kaj moram storiti, da vas prepričam...«

»Če hočete moje zadržanje prepričanje omajati, se mora vaša izpoved najprej dovesti v sklad z dejstvi, ki jih je dognala preiskava.«

»Kako mislite to?« je vprašala Pepina z naraščajočim strahom.

»Medtem ko vsa pri preiskavi dognana dejstva obremenjujejo vašega brata, se ni ugotovilo nič, kar bi osumljale vašo mater. Neverjetna je vaša izpoved že zaradi tega, ker vendar ne more nekdo brez vrnika žega umoriti. Ne vidim nikjer nikakega poudarka, ki bi mogel dovesti vašo mater do umora mladega dekleta.« (Dalje prihajajo)

krvi, in sicer v Italiji 650.000, Nemčiji 170.000, Grčiji 250.000, na Madžarskem 165.000, v Albaniji 60.000, na Češkem 3100, v Rusiji 2700, Ameriki, Afriki in Aziji pa skupno 1.113.000.

*** Nova načela.** Eogeografski tednik »Napreda« piše: »Oznanjajo se neka nova načela. Koža se ti naježi in lasje ti vstajajo, kadar jih poslušáš. Ni mnogo teh novih načel in ni se jih težavno naučiti. Prvo je načelo, da ima vsak narod toliko pravice, kolikor ima moči. Drugo načelo je, da je moč edina osnova mednarodnih odnošajev. Tretje načelo je, da ima samo tisti narod pravico do svoje države, ki mu države ne moreš vzeti. Četrto načelo je, da ima močnejši pravico, da slabšemu vzame vse, kar sam potrebuje. In tako dalje. Iz teh štirih osnovnih načel se izvajajo vsa druga potrebna načela — po načelu, da ni treba načel tam, kjer sta odločilni tvoja želja ali potreba. In vsa reš se skrbi na eno edino pravilo: povej mi, koliko imaš letal in topov, pa ti povem koliko imaš pravice. Politika ki se vodi po teh načelih, se ponekod imenuje politika »dinamizma«, ponekod politika »zgodovinskega razvoja«, ponekod »politiška življenjskega prostora«, a znana je povsod pod splošnim imenom kot politika »zavarovanja miru«.

*** Volitve obratnih zaupnikov odgodene.** Agencija Avala objavlja: Volitve delavskih in nameštenskih zaupnikov so odložene na 16. julija in sicer na željo več delavskih društev in raznih benovin in na podlagi odloka ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Vnovič se volitve ne bodo odlagale. Te volitve bodo trajale od 15. julija do 15. avgusta.

*** Slovenska dekleta za Anglijo.** Ker je Nemčija odpoklicala vsa številna nemška dekleta, ki so služila v Angliji, je nastalo tam pomanjkanje deklet za službe po družinah. Že lani so se zato pojavili v našem in hrvaškem časopisju oglasi, ki so vabili naša dekleta v London. Izseljenski komisariat v Zagrebu je vse zadeve preiskal, toda na podlagi poizvedb prepovedal nadaljno oglaševanje in izselitev. Slovenska dekleta so se pa obracala na Družbo sv. Rafaela za svet in za pomoč, da bi mogla v Anglijo. Zato se je družba obrnila na znano jugoslovensko pisateljico Hrističevo v Londonu in jo prosila pojasnil in pomoči, kako bi se uredilo, da bi naša dekleta mogla v Anglijo tako, da bi bilo vse poskrbljeno za njih varnost in zaščito. Hrističeva se je za to zavzela in je zdaj vse poskrbljeno za njih varnost in zaščito. Naš rojak g. Horwath, bivši lastnik velikega ho-

tela v Londonu, ki živi trenutno v Ljubljani, pozna London in je tam na svoje stroške sezidal veliko sirotišnico s sestrami, ki imajo tudi deklški penzionat, je obljubil svojo pomoč, da bodo naša dekleta imela v tem samostanu svoje zavetišče. Tudi naša oblastva bi zdaj pristala na to, da izdajo potrebna dovoljenja za izselitev. Vsa dekleta, ki bi torej hotela iti v Anglijo kot sobarice, kuharice ali služkinje, naj se prijavijo v pisarni Družbe sv. Rafaela, Tyrševa 31, v uradnih urah. Dobila bodo vsa pojasnila. Prijavljajo naj se pa samo dekleta z dobrimi spravevali in neoporečnega obnašanja. — **Družba sv. Rafaela.**

*** Konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru** se zaradi slabega vremena niso vršile 14. t. m. Zato pa bodo prihodno nedeljo 21. t. m. z istim sporedom. Ljubitelje konj ponovno vabimo k udeležbi naših pomladnih dirk. Cenjene goste opozarjamo na novi vozni red, ki je zelo ugoden za potovanja na vse strani.

*** Nenavadna poroka v mariborski bolnišnici.** Nedavno so imeli v mariborski bolnišnici nenavadno poročno slovesnost. Duhovnik je poročil 28letnega tkaninskega delavca Lovra Cajnkarija s 27letno tkalko Ivanka Mlinaričovo. Oba sta se nameravala letos za binkoštno praznike poročiti. Te dni pa je zadela Cajnkarija usodna nesreča. Padel je z drevesa in si zlomil hrčtenico. Poškodba je smrtna in bodo poskusili zdravniki Cajnkariju rešiti življenje s operacijo. Pred operacijo pa sta Cajnkari in njegova nevesta izročila željo, da bi se poročila. Imata 10 mesecev starega nezakonskega otroka, kateremu je njegov oče zdaj s poroko dal svoje ime in pravice zakonskega otroka.

*** Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti** vam pokaže Hranilna posojilnica »Moja Doma«, Ljubljana, Dvořakova 8. Prospekti brezplačno.

*** Kažipot po Ljubljani.** Vadnjal Stanko, uradnik okrožnega urada za zavarovanje delavcev, je izdal poseben Kažipot po Ljubljani, ki ga je odobrilo tudi ministrstvo in velja 10 dni. Knjižica je pripravljena po najnovejših virih in je potrebna tako Ljubljanzemljanom kakor vsem drugim, ki imajo v Ljubljani opravke. V njej so naslovi vseh važnejših gospodarskih, industrijskih in obrtnih obratov in vseh javnih in samoupravnih uradov z navedenimi telefonskimi številkami, imena vseh ulic, naslovi zdravnikov in vse drugo, kar človek zdaj pa zdaj išče v Ljubljani. Vse to je lepo razdeljeno, da ni treba dolgo časa iskati. Zraven je tudi zemljevid velike Ljubljane.

»Kažipot po Ljubljani« vsem priporočamo.

*** Na kolesu ga je zadela kap.** Posestnikov sin Franc Smolkovič iz Vesčice blizu Strigova se je pešal s kolesom v Kutince pri Sv. Jurju ob Štavnici. Nameraval je obiskati svojo izvoženko. Blizu domače vasi pa je nenadno padel s kolesa in obležal. Zadela ga je kap. Našli so ga šele drugi dan. Smrt pridnega fanta je med ljudstvom zbudila mnogo sočutja.

*** Smrt pod brzovlakom.** Te dni se je vrget pod brzovlak, ki vozi iz Maribora v Nemčijo, v Peklu 30letni tkaninski delavec Anton Šmidl. V obupno dejanje pa so ga pognali družinska nesoglasja in nesrečna ljubezen.

*** Ugotovljena utopljenčeva istovetnost.** Nedavno je naplavila Drava pri Fali neznanega utopljenca. Preiskava je dognala, da je utopljenec 49letni žagar Ferdinand Ramujak z Janževega vrha pri Ribnici na Pohorju. Poizvedbe so pokazale, da ne gre za zločin, ampak za samomor.

*** Ne dotikaj se električnih žic!** Te dni se je vozil skozi Dolcnjo vas v Selški dolini visoko naložen tovorni avto in odtrgal električno žico, ki je padla na cesto. Nesreča je hotela, da sta prišla k žici dva otroka. Oba sta se onezavestila, ko sta prišla za žico. Šele nekemu moškemu se je posrečilo, da je z drogom žico odstranil in rešil otroka. Z umetnim dihanjem so spravili dečka spet k zavesti.

*** Smrt pod vozom.** Posestnika Milošič Ignac iz Ranič in Ivan Emeršič iz Trdobojcev pri Lockovcu v Halozah sta peljala iz gorja voz, visoko naložen z listjem. Po bregu navzdol pa se je voz prevrnil in pokopal pod seboj Emeršiča. Milošič je priskočil na pomoč, toda ni mu mogel pomagati, ker sam ni mogel vzdigniti težko naloženega voza. Klical je na pomoč. Ko so to slišali ljudje v bližini, so takoj prihiteli in z največjo težavo se jim je posrečilo voz dvigniti. Toda Emeršič je bil že mrtev.

*** Samomor Novomeščana v Splitu.** Na Marjanu pri Splitu so našli obešenega neznanega moškega. Splitska policija je dognala, da gre za 51letnega zastopnika papčevskega paromlina v Veliki Kikindi Franja Strniša iz Novoga mesta. Strniša je prišel v Split s Sušaka s parnikom. Kaj ga je pognalo v smrt, še ni znano.

*** Strela je užgala kozolec.** Med nedavno nevihto je udarila strela v Klopčarjev kozolec v Moravčah. Takoj sta bila v ognju ves dvojnik in leseno poslopje, ki se je kozolec skoro dotikalo. Domačim gasilcem se je po-

Andrej Šolar

ROMAN IZ PREDVOJNIM DNI
PO L. THOMI PRIKREML B. R.

»... govoda. Čisto pozabit sem to. Lepo, danes bomo pa še imeli glasbo.«

»Im, da.«

»Tako se delaš, kakor je ne bi marala poslušati?«

»O, prav rada jo poslušam.«

»No, kaj se pa potem tako držiš? Ali si moreš kaj boljšega želeči?«

»Im, res je. Gospod Markič igra prav dobro...«

»Kaj na ti je?«

»Meni? Nič.«

»Nehaj že vendar! Kakor te ne bi poznal! Kaj te je na danes pičilo?«

»No, če že moraš vedeti... Meni ni prav všeč, da zakaja gospod Markič tako pogosto k nam.«

»Zakaj pa ne? Kaj ti pa na misnem možu ni všeč?«

»Nič. Neopretno, včasih rada da imam. Prijatelj je in vse, toda...«

»No, toda?«

»Zdi se mi, da se zaradi Sonje to ne spo- duhi preveč...«

»Ali se je mar nazadnje vanjo zagledal? Hahahaha! No, lepa reč! Čakaj bom pa malo preprašal našo malo kuharico! Ona mi bo že povedala.«

»Ne govori tako neumno, Miha.«

»Neumno govorim? Ali ti mar ne?«

»Prosim te, ne delaj se tako, da bo takoj uganila, za kaj gre.«

»Kakor želite, gospa Bizjakova,« se je posmejal trgovec. »Ne razumem te pa res ne.«

»Ali je mar tako težavno razumeti? On je mlad, ona tudi, in on tako lepo poje. Pa še prijazen, dober človek je... Ničesar mu ni mogoče očitati.«

»In duhovnik je, kaj ne?«

»To še ni.«

»Pa bo. Razen tega ga je Sonja spoznala pri svaku in ta nama ga je točno priporočil...«

»To je vse prav lepo in na nič hudega ne mislim. Zakaj ga ne bi smela spoznati? Le to, da prihaja tako pogosto in da sama pojata in igra, mi ni prav preveč všeč.«

»Saj je zmerom Matilda poleg.«

»No, saj sam veš, kakšna je tvoja sestra! Ničesar ji ne mislim očitati, toda ona je bila prva, ki se je ob to spotalnila. In stara de- vica, ki že nič več živcev nima, tudi ni naj- boljše nadzorovnica...«

»Mislim, da pri Sonji nadzorstvo ne bi bilo potrebno.«

»Tako govoriš kakor vsi možni ljudi jaz sem izgledala, najbrž bode in imam vanjo prav veliko neopretno. Hahahaha! Hej! Hej! Hej! pač, to dekle je. Toda kaj bi mogla ona sama pomagati, če bi se vanj zaljubila? Saj vem, da to ne bi bilo nič krivičnega, toda morda bi potem začela kaj utati in...«

»Kaj govoriš!«

»Da, tako je. Ali pa ne? Ali misliš, da se on ne bi mogel zaljubiti? To bi bilo zanj huda nesreča.«

»Saj vendar ve, kaj je.«

»Parat se nikomur ni pomagala.«

»Saj mu vendar zdaj ne moremo prepo- vedati, da bi hodil v našo hišo.«

»Tega tudi ne mislim. Za vse na svetu mu ne bi marala tega storiti.«

»Kaj naj pa naredimo?«

»To prepusti meni, nika. Vse bom uredi- la, da bo lepo in prav. Samo da se ti na boš vmešaval. Ne on ne ona ne bosta ničesar opazila.«

»Stori, kar hočeš. Še vesel sem, da me ne potrebuješ.«

»In ne vabi ga. To bom že jaz storila.«

»Ve ženske ste prav za prav hudo trdih src.«

»To ni trdosrčnost. Vsakdo ima dolžnost, da odvrne nesrečo od svoje hiše.«

»No, zaradi mene! Zdi se mi pa zdi, da že prihaja.«

»Torej velja? Naredi!«

Pred vrati se je čulo nekaj glasov, potem pa je Silvester vstopil. Poznalo se mu je, da ni bil prvič v tej hiši. Prav nič v zadregi ni bil. Prišel je s gospodi Bizjakovi, ne- tem pa je še gospodu preročno stisnil roko.

»Ali ste vnesli godi s seboj?« je vprašal trgovec.

»Kaj naj jim povem, ker in tu prevrača?«

»Polj nam bosta danes kaj lepca zaigrali, kaj?«

»Prav za prav ne bi smeli zmerom tako nad- legovati gospoda Markiča,« je dejala gospa Bizjakova.

»To prav rad storim,« je odvrnil Markič. »Morda najraje. Vsek dan se kar veselim na soboto in gospodična Sonja tako lepo napre- duje.«

»Hvaljen Jezus!«

srečilo oteži vozove in obvarovati bližna poslopja, katerim je grozila nevarnost. Pomagali so jim gasilci z Vrhpolja.

* **Smrtna nesreča dveletnega otroka.** V Spodnji Gorici pri Račah se je pripetila huda nesreča. Posestnica Damjanova je v kuhinji kuhala obed, njena 2 leti stara hčerka Emilija pa se je igrala na dvorišču. Dekletce je plezalo po visoki ograji, ki obdaja gnojnično jamo. Naenkrat pa je omahnilo in padlo z glavo naprej v jamo. Gnojnice je bilo sicer v jami malo, zato pa je bilo na dnu globoko mehko blato, v katerem je otrok z glavo obtičal in se zadušil. Mati je hčerko dolgo iskala, nazadnje pa jo je našla v gnojnični jami mrtvo.

* **Smrtna nesreča.** Te dni se je ponesrečil z motornim kolesom komaj 30letni Božič Zlatko, gostilničar in posestnik na Jurovskem Brodu pri Metliki. Dobil je tako hude notranje poškodbe, da je kmalu umrl. Smrt mladega gostilničarja je zbudila po vsej okolici sočustvovanje s hudo prizadetimi svojci. Pogreb rajnega je bil lep dokaz, kako je bil pokojnik priljubljen med ljudstvom. Ob grobu se je od njega poslovil tudi g. Dako Markar iz Metlike, bivši narodni poslanec, pevec so mu pa zapeli »Vigred«.

* **Smrtna nesreča rudarja.** V premogovniku Košovu je Slovenec rudar Alojzij Amon delal z drugimi rudarji v rovu in hotel podpreti s tramovjem pet metrov dolgo plast premoga. Nenadno pa se je plast premoga sesula in ga pokopala pod seboj. Bil je takoj mrtev.

* **Smrt slovenskega rudarja v južnosrbskem rudniku.** V premogovniku Nereži pri Skoplju se je zgodila huda nesreča. Na rudarja Leopolda Samca, ki je bil doma iz okolice Celja, se je vsul velik plaz zemlje, kamenja in premoga. Ko so prihiteli na pomoč tovariši in plaz v največji naglici odkopali, je bil nesrečni rudar Leopold Samec že mrtev.

* **Truplo na železniški progi.** Blizu postaje Rač-Frama so našli na železniški progi truplo z odrezano glavo. Ugotovili so, da je to 20letni vrtnarski pomočnik Viktor Rupel, po rodu iz Proseka pri Trstu. Zaposljen je bil v vrtnariji Antona Požarja na Pobrežju pri Mariboru. V kovčegu mladega samomorilca na njegovem stanovanju na Pobrežju so našli listek, na katerem je napisal, da ga spravlja ta v smrt bridko življenje in žalost zaradi smrti matere, katero je baže zakrivil s tem, ker je pobegnil od doma.

Rezek ženski glas je povedal ta pozdrav in nališana ženska je stopila v sobo. Pisana obleka se ni prav prilegala njenemu suhemu obrazu. Težki uhani so zabingljali, kolikor se je Matilda Bizjakova, trgovčeva starejša sestra, ki jih je nosila, preveč na hitro obrnila. Njeni črni lasje so bili kakor prilepljeni na čelu. Z očmi ni nikoli mirovala. Prav prijetna njena vnanost torej ni bila.

Prijateljske besede, ki sta jih imela Bizjak in Markič na jeziku, so kar splahnele. Njun nasmeje je omrtvel.

Silvester je preslišal pobožni pozdrav. Zdaj ga je moral čuti še enkrat.

»Hvaljen Jezus!«

»Na vse večne čase, amen! Dober večer, gospodična Bizjakova!«

»Pozdravljeni! Kakor vidim, ste bili sredi pogovora.«

»O glasbi smo se pogovarjali,« je povedal njen brat.

»Seveda, o glasbi! Sonja misli zdaj samo še na glasbo. Nihče ni vedel, da je tako nardarjena zanjo in da jo ima tako rada. Prej tega nihče ni opazil.«

»Saj je že v šoli zmerom igrala klavir.«

»Morda takrat tega nisem prav porajtala. Veselje za glasbo pa ste ji zbudili vi, prečastiti.«

»Zakaj mi zmerom pravite tako? Saj še nisem duhovnik!«

»Kako dolgo bo pa še od tega? Ljubi bog, še nekaj let, pa bo prišel vaš veselji dan...«

»Zdaj pride najprej večerja. Ali ostaneš pri nas, Matilda?«

»Če vam je prav.«

»Sonja, pripravi še za teto. Zdaj pa sedimo, gospod Markič!«

* **Trdovraten vlomilec.** Pred malim senatom v Ljubljani se je zagovarjal Alojzij Vončina iz Lokovca zaradi vrste raznih vlovov, tako vlomov v dr. Luckmanovo vilo v Spodnjih Pirničah in vlomov pri raznih posestnikih v Novih Jaršah in v Tomačevem. Na Gorenjskem je pa nekemu posestniku odnesel slanino. Vse vlo-me je Vončina priznal, samo tatvino slanine je odločno tajil. Senat je obsodil Vončino na tri leta ječe. Po prestani kazni pa bo izgnan v Nemčijo, kamor je pristojen, čeprav še nikoli ni bil tam.

* **V trgovini ujet drzen tat.** V Lahovo trgovino na Glavnem trgu v Mariboru sta prišla dva moška in kupovala obleke. Naenkrat je eden njih skrivaj vtaknil pod plašč dve obleki, toda uslužbenec trgovine je to opazil. Oba kupovalca sta hotela pobegniti. Enemu se je to posrečilo, drugemu pa je uslužbenec pred nosom zaklenil vrata. Je to nemški državljani Karl Strohmeier iz Gradca.

* **Nevarnega vlomilca so prijeli tezenski orožniki.** Je to 38letni Josip Vindiš iz Gruškovja, ki je osumljen, da je izvršil v zadnjem času več vlovov v Mariboru in bližnji okolici.

* **S sirovim činom se je hvalil.** Zdaj je pojasnjena smrt nesrečne žene, ki je bila v bližini Senjorjevega doma na Pohorju pred nekaj meseci zmrznila, pa so našli njeno truplo šele zdaj. Je to Franciška Topolovčeva, 67 letna kuharica. Ugotovilo se je, zakaj je zašla pokojnica s prave poti in potem omagala v snežnih zametih. Dne 2. decembra lanskega leta se je napotila iz Maribora v Ribnico na Pohorje, od tam pa s kovčgom v roki po cesti proti Senjorjevemu domu, kjer je hotela dobiti službo. Med potjo jo je dohitel hlapec Anton Irgolič, ki se je peljal z vozom v gozd po drva. Na njeno prošnjo jo je vzel na voz ter rekel, da se pelje v smeri proti Senjorjevemu domu. Na sredi poti pa je zavil na napačno pot, kjer jo je odložil. Potem se je še doma hvalil, da je tujo žensko nalašč speljal na napačno pot. Bilo pa je to za Topolovčovo usodno. Gazila je visok sneg proti vrhu Pohorja, v bližini Senjorjevega doma pa je omagala in zmrznila.

* **Drzen roparski napad.** Na cesti med vasema Strugami in Zavirčo je bil napaden in oropan posestnik Jakob Škufca iz vasi Ratij. Škufca se je sam vračal s sejma v Dobropolju. Ko je zavil v gozd, je pridrvel za njim na kolesu neznanec, se brez besed zagnal vanj, ga podrl in mu vzel iz žepa listnico, v kateri je imel 3300 din. Po napadu je neznanec zo-

pet sedel na kolo in se odpeljal nazaj. Po izpovedi oropanca je bil ropar zelo močan in star 30 do 35 let.

* **Zaradi umora posestnika Kneza aretirana žena in sosedov sin.** Dne 30. aprila je šel posestnik Jože Knez iz Prelesja na tabor Jugoslovenske radikalne zajednice v Celju. Toda ni se več vrnil. Čez nekaj časa pa so ga našli umorjenega in oropanega v jatenskem gozdu blizu Prelesja. Razne okolnosti so dovedle do tega, da so orožniki aretirali pokojnikovo ženo Ano in njenega ljubimca 25letnega sosedovega sinu Janeza Zupana. Zupan je kmalu priznal zločin. Nesrečnega Kneza je omenjenega dne ustrelil iz zasede in da bi zabil sled, ga je na videz oropal. Kolika je krivda vdove Ane, bo še dognala preiskava. Očitno pa je, da si je Zupan z umorom Kneza in s poroko z vdovo obetal postati lastnik lepe Knezove kmetije.

* **Napad na avtomobil.** Neki velétrgovec se je peljal z avtomobilom skozi Turnišče. Tam pa so navalili na avto pijani fantje in ga obsuli s kamenjem. Taki dogodki so v zadnjem času precej pogosti v ptujski okolici in nedvomno zelo škodujejo tujskemu prometu. Zato morajo oblastva napeti vse sile, da se malopridneži izsledijo in strogo kaznujejo.

* **Mazač je zastupil bolešno ženo.** Okoli 60letno Zupančičevo Marijo, posestnico v Starem gradu pri Krškem, je obiskal 34letni Tomažin Danijel in ji pripovedoval, kako imenitno zna zdraviti razne bolezni s čaji in zdravili, ki jih kuha iz raznih zelišč. Zupančičeva, ki je bila bolešna in je menila, da ima revmatizem, se je dala pregovoriti in je dala mazaču 200 din nagrade. Tomažin jo je obiskoval in ji donášal razna zdravila. S temi zdravili jo je masiral po nogah in ji dajal obkladke. Nedavno pa si je omislil za bolnico kopel. V velikem loncu je na domu Zupančičeve skuhal v vodi neka zelišča ter dodal vodi neznano tekočino in precej žvepla. To zmes je Tomažin zlijl v čeber, položil nanj desko in pozval Zupančičevo, da si je v pari grela noge kake pol ure. Štiri dni po tej kopeli pa so začele Zupančičevi otekati noge in je dobila po njih mehurčke. Ko je to opazil Tomažin, je domačim svetoval, da ji skuha črni les in s tem izpirajo bolnici noge. Toda to izpiranje ni prav nič pomagalo. Zupančičevi so noge čedalje bolj otekale. Domači so nato poslali po zdravnika, ki je ugotovil, da je njeno stanje brezupno. Kmalu za tem je Zupančičeva umrla. Sodna komisija je ugotovila, da je nastopila smrt zaradi za-

pogovor. Čutil je, kako ga tlači molk, ki se zadere med vsakih pet besed kakor trska v roko. In med ljudmi, ki jih je imel vse tako rad!

Potem se je spet oglašila stara teta.

»Kako mora biti človeku pri srcu, ko bere prvo mašo! Mislím, da je to najlepše, kar more biti na svetu.«

»Ne vem,« je mrko odvrnil Silvester.

»Tako se mi zdi, kakor človek tega ne bi mogel niti pričakati. Če se pomisli, da ima duhovnik pri maši večjo oblast kakor angeli...«

»To ni mišljeno dobesedno,« je zagodel Bizjak.

»Pa je zapisano! Neki cerkveni oče je to zapisal. Kaj ne, gospod Markič?«

»Da, pa je prav za prav samo prisposoba.«

»Naš gospod dekan je rekel, da je mišljeno dobesedno, ker angeli nimajo takšne oblasti kakor duhovniki.«

Gospod Bizjak je nestrpno zmajal z glavo.

»Meni takšne zredbe niso prav všeč. Nekaj mi morate obljubiti, gospod Markič: če boste kdaj duhovnik, ne smete biti tako visoki. Visokost je napravila že dosti škode. Časih se niso toliko prepirali in dosti lepše je bilo.«

Gospa Bizjakova je prijazno pokimala Markiču.

»Lahko si mislim, kakšen bo gospod Markič kot župnik. Kadar bo utegnil, bo pri svoji glasbi.«

Silvester je pri teh besedah hudo trpet. Ali je bil v njih opomin? Ali mu mar namigujejo, da se ne sme vdajati varljivim sanjam? Toda kako so mogli oni poznati misli, ki jih je on še sam pred seboj skrival? Ne, niso govorili nalašč tako. Sami je tako živčno slab, da ga vsaka nedolžna beseda boli.

Pri mizi se ta večer pogovor ni mogel prav razviti. Silvester je zaradi tega na tihem dolžil teto Matildo in tudi Sonja je čutila, da jo tetina navzočnost moti. Bizjak in njegova žena sta to najbolje vedela, toda če sta se še tako trudila, da bi spravila pogovor v pravi tek, ni se jima posrečilo.

»Kako dolgo boste morali prav za prav še študirati?« je vprašal gospod Bizjak.

»Dve leti.«

»No, to ni tako dolgo. In potem boste takoj kaplan, kaj ne?«

»O, tako hitro pa spet ne gre. Potem bo treba še malo čakati.«

Markiču je bil ta pogovor hudo neroden.

»Kako pa je z vašo materjo?«

»Še kar dobro.«

»Ali vam pogosto piše?«

»Samo malokdaj. Zvem pa dostikrat, kako se ji godi.«

»To bo vesela, ko bodo vaše študije pri kraju!«

»Potem bo lahko šla še kdaj k vam,« je rekel Bizjak, »in vam bo gospodinjala.«

»To si najbrž najbolj želi,« je dodala Bizjakovka in njen mož ji je še segel v besedo:

»Saj vam bo čisto ledo in prijetno, če boste kdaj dobili kakšno župnijo z lepim posestvom!«

Silvester je molčal.

Zakaj govore vsi o njegovi bodočnosti, ki je drugače ni mogel nikjer drugje pozabiti kakor tu? Pogledal je čez mizo. Ali je iskal oči lenega dekleta, ki je rdelo kakor rak? Njenih oči ni našel, pač pa je srečal dvojico oči, ki ga je gledala z materinsko resnostjo in skraj s sočutjem.

Kaj je bilo danes? Obšel ga je mučen strah. Hotel se je premagati in se zaplesti v drugačen

strupitve z žveplom in da je pokojnica bolehalo zgolj na srcu, ne pa za revmo. Brežiški orožniki so mazača Tomažina aretirali. Ta žalostni primer ljudske lahkovernosti naj bo vsakomur v svarilo, naj za bolezen ne išče mazačev.

* **Zvitega ptiča so prijeli.** Še mlad je ne pridiprav Jože Wimmer iz Laškega. V Ljubljani je raznim tvrdkam odnesel radijske aparate, češ da jih kot trgovski potnik kupuje za zanimance na deželi. Pa tudi drugo blago si je prisvajal na podoben način. Pred kratkim bi ga bili orožniki v vlakcu med Metliko in Karlovcem skoro zgrabili, pa je skočil iz vlaka in pobegnil k ciganom. Iz Bele krajine je šel v Zagreb, kjer se je izdal za inženjerja. Nastopal pa je tudi kot specialist za notranje bolezni. Komaj 20 let je fant star, pa najbrž ne bo več prišel na pravo pot. Pred dnevi so ga aretirali v Zagrebu.

* **Opljenjena cerkev.** Neznani tatovi so pobrali s kipa Matere božje pri Novi Štifti blizu Gornjega grada 20 prstanov, med njimi je bilo šest zlatih. Pod kipom je bila najdena ženska rokavica, ki jo je tam pustil skoro gotovo eden izmed vlomilcev.

* **10.000 din je ukradel mojstru in pribežal v Maribor.** Mariborska policija je aretirala mladega fanta, ki je postal sumljiv zaradi dobro založene listnice. Aretiranec je 17letni mersarski vajenec Kazimir Gesler iz Zagreba, ki je ukradel svojemu gospodarju 10.000 din ter pobegnil.

* **Po treh letih osumljen umora.** Pred tremi leti so našli v vinogradu v Megojnici pri Grižah umorjenega posestnika Antona Golavška. Oblastva so si tedaj zamenjale najti zločinca. Po treh letih pa so se razširili po Megojnici glasovi, da je morilec posestnika Golavška v vasi sami. Orožniki so zdaj prijeli nekega posestnika iz Megojnice in ga izročili sodišču. Praviijo, da imajo oblastva v rokah takšne dokaze, da jih osumljenec ne bo mogel ovreči.

Iz Prekmurja

Ogromna škoda po požaru. V Peskovcih je ponoči zgorel velik mlin. Mlinar in družina so si rešili le golo življenje s tem, da so poskakali skozi okno. Z mlinom vred je zgorelo gospodarsko poslopje in v njem pet svinj in 32 kokoši. Mlin je bil zavarovan le za polovico vrednosti.

»Gospa Bizjakova,« je rekel, »ker že govorite o glasbi, Händlov 'Largo' sem danes prinesel s seboj.«

»O, res?« je vzkliknila Sonja. »Tako sem se ga veselila!« Nekaj kakor olajšanje je bilo v njenem glasu.

Njena mati je to olajšanje čutila. Pogled na svakinjjo ji je pričal, da je tudi ta odkrila pomen dekletovih besed. Hudoben nasmešek se je skrival ob ustnicah stare device in njene oči so kar švigale med Silvestrom in Sonjo. Silvester pa ni ničesar opazil. Veselil se je samo prijetnega glasu, ki ga je že ves večer tako pogrešal.

»Gospod Markič, danes bi mi bilo ljubše, če ne bi igrali,« je dejala gospa Bizjakova. »Že ves dan me boli glava.«

»Če bi bil to vedel!« je odvrnil Silvester. »Oprostite mi!«

Gospod Bizjak pa igre, ki se je bila pravkar odigrala, ni prav razumel.

»Tega pa še nikoli ni bilo, žena,« je odvrnil. »V trgovini mi nisi rekla o tem niti besedice!«

»Nisem hotela pustiti blagajne sredi največjega dela. Pa tudi tako hudo ni bilo. Zdaj me je pa pošteno prišlo.«

»No, pa pojdi takoj v posteljo, žena.«

»Tako nevarno spet ni. Samo glasbe danes ne bi mogla prenašati.«

»Zelo mi je žal,« je dejal Silvester, »da sem vas zmotil.«

Vstal je, da bi šel.

»Ne, ne, ostanite! Ljubše mi je, da še nekaj časa ostanete.«

Tedaj se je dvignila Matilda.

»Meni moraš oprostiti, Zofija! Že tako sem

Naši na tujem

Ženski vestnik

Zelenjava je človeku potrebna

V Duruthu je zadela srčna kap čevljarja Lojzeta Vesela. Pokojnik je štel 57 let, doma je bil iz Loškega potoka.

V Elyju je umrl Franc Seršen, ki je bil nedavno operiran na želodcu, a v Hibbingu je umrla Ivanka Adamičeva, stara 59 let. V Milwaukeeju pa je umrl Marko Šterk, star 70 let, doma iz Starega trga v Beli krajini.

Na svojem domu v West Allisu je pred kratkim umrla Marija Podlogarjeva, stara 52 let, Doma je bila iz Ribnice na Dolenjskem. V Ameriki je živela 35 let. Zvečer je še bila na zabavi s svojim možem. Ko je pa prišla domov, ji je postalo slabo in preden je prišel zdravnik, je že umrla. Rajnka zapušča moža, pet sinov in štiri hčere.

V Milwaukeeju je avto povozil do smrti rojaka Ivana Potočnika, starega 49 let. Do nesreče je prišlo, ko je Ivan hotel prekoračiti ulico. Doma je bil iz Križa pri Gornjem gradu in je živel v Ameriki 27 let.

V Kemmereru je umrl rojak Franc Pustovršnik, star 57 let in rojen v Rečici ob Savinji na Štajerskem. Več let je bil mrtvouden na desni roki.

V Brooklynu je umrl rojak Matija Zidar v starosti 59 let. Doma je bil iz Morave pri Kočevski Reki. V Ameriki je živel nad 35 let.

V Calumetu je na domu svoje hčere umrla rojakinja in dobro znana slovenska žena Margareta Suničeva v starosti 65 let. Po rodu je bila iz Bele krajine, odkoder je prišla v Ameriko pred 46 leti.

BANKA BARUCH

11. Rue Auber, Paris (9^e)

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem denarnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64 — Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija, št. 1458-66 Ned Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

predolgo ostala tu. Jutri je prva maša ob šestih.«

»Če že moraš iti... Sonja, spremi teto! Liza še vrat ne zna prav odkleniti.«

»Torej lahko noč, Zofija! Pa kmalu se pozdravi!«

»Lahko noč, Matilda!«

Silvester je ves potlačen ostal za mizo.

Poslušal je korake v veži in potem na stopnicah. Nato je vse utihnilo.

»Gospod Markič!«

Zdrznil se je in skoraj plašno pogledal gospo Bizjakovo.

Njen pogled je bil resen.

»Gospod Markič, nekaj vas moram prositi, pa mi ne smete tega zameriti, ali pa narobe razumeti...«

Silvester ni mogel reči niti besede.

Vse je vedel. Zdaj je prišlo tisto, česar se je bal, in srce mu je začelo divje razbijati.

»Kaj ne, saj me razumete. Ljudje so klepetali, in kot mati ne smem ostati ravnodušna.«

»Toda...«

»Vem, kaj hočete reči, gospod Markič. Ni vam treba ničesar zatrjevati, ko vam vse verjamem. Dobro veste, da ste nam drag gost, toda z glasbo moramo napraviti konec. Če boste drugače prišli k nam, vas bomo zmerom odprtih rok sprejeli. Lahko mi verjamete, da vas ne maram žalostiti...«

»Saj sem bil...«

»Pomisli si morate, v kakšnem položaju sem jaz...«

»Tako rad sem zahajal k vam...«

»Dragi gospod Markič, ne jemljite si tega tako k srcu! K nam lahko pridete kadarkoli hočete, samo zaradi igranja in petja...«

Zdaj bo kmalu dovolj vse zelenjave. Gospodinje, izrabite to priložnost in dajajte je na mizo čim več!

Špinača je zelenjava velike vrednosti, ker čisti kri in pomnožuje rdeča krvna telesa. Pomešana z regratom ureja delovanje jeter. Najuspešnejše deluje sirova špinača, ki jo lahko uživamo sesekljano, začinjeno z oljem in limonovim sokom.

Glavnata solata in berivka imata mnogo dišavnih olj, ki mirijo živce. Solata pa ima tudi železo, ki krepi kri. Koristna je tudi ledvicam.

Peteršilj vpliva na ledvice in zato čisti kri. Deluje ugodno tudi na žleze, zlasti na spolne. Peteršilja uporabi vsak dan čim več.

Grah, fižol in gobe, uživani v manjših količinah, dobro vplivajo na razkranjanje hrane. Večje množine pa so težavno prebavljive in napenjajo.

Zelje in ohrovt sta koristna jetrom in žolču ter oživiljata čreva.

Karfijola deluje ugodno na mehur, posebno če jo uživamo sirovo v solati.

Kisljica povzroča močnejše izločanje pri vseh boleznih skrofuloznega izvora. Dalje pospešuje obtok in čiščenje krvi. Uživajo naj sirovo kisljico osebe, ki imajo izpuščaje. Na želodec in na živce deluje krepilno.

Drobniak sili k delovanju prebavne žleze in deluje na jetra.

Zelena spada v vrsto najdragocenejših zelenjav. S svojimi dišavnimi olji osvežuje živce. Zelena tudi urejuje delovanje ledvic, mehurja in stranskih ledvičnih žlez. Duševni delavci naj bi uživali mnogo zelene.

Paradižnik ima poleg soli koristno sadno kislino, ki vpliva razkrajalno. Skupaj s šparglji deluje čistilno na ledvice in mehur, s čebulo pa čisti čreva in izpodbuja k hitrejšemu delovanju. Zdravilna vrednost paradižnikov je največja, ako uživamo sirovo.

Fižol v stročju ima neki hormon, ki je v svojih učinkih podoben insulínu, hormonu trebušne žleze slinavke. Da insulin preprečuje sladkorno bolezen, je splošno znano.

»Da, gospa Bizjakova.«

»Jutri vam bom o tem še pisala, toda najprej sem se hotela z vami sama pomeniti. V pismu se takšne reči tako čudno slišijo.«

»Da, gospa Bizjakova.«

Lahki koraki so se približali vratom, Sonja se je vračala. Ko je pogledala po sobi, je takoj videla, da se je tu nekaj pripetilo.

To ni bilo težavno uganiti.

Bizjak je stal pri oknu in strmela na cesto. Bal se je pogledati mlademu možu v obraz. Takšnih prizorov ni bil vajen. Nekoliko jezen je bil tudi na svojo ženo. Prav za prav ga je speljala. Ni mislil, da bo govorila kar tako naravnost, skoraj brezobzirno. On tega ne bi bil zmogel.

In razen tega se je med pogovorom zbal, da se bo žena še kaj sklicevala na njega.

Od strani je pogledal proti njej.

Pa se ji je moral kar čuditi, kako je sedela častljivo za mizo in govorila tako mirno, tako preudarno.

V ženskah tiči nekaj nevarnega. Kdo bi si bil mislil, da zna biti njegova Zofija tako okrutna! Ko je zmerom samo sedela za blagajno in štela denar. Veselilo bi ga bilo, če se mladi mož za mizo ne bi bil takoj uklonil njeni okrutnosti. Videl pa ga je, kako je sedel ves ubit za mizo in odgovarjal samo z »da, gospa Bizjakova...«

Seveda, tako je moral podleči.

Zdaj je žena že molčala in Sonja je bila spet v jedilnici.

Gospod Bizjak je bil radoveden, ali Silvester s tem zaveznikom ne bo zdaj poskusil protinapada.

(Dalje prihodnjič)

Zelena paprika in paradižnik imata izmed vse povrtnine največ vitamina C, ki mu pravimo tudi protiskorbutni vitamin. Kdor ne dobi tega vitamina dovolj, trpi na krvavitvi dlesni, izpadanju zob in krhkih kosteh.

Kumare belijo kožo in jo napravijo mehko, ako jih uporabljamo nvanje, to je, če se umivamo z vodo od kumar. Kot živilo kumare krepčajo živce. Vendar jih uživamo v majhnih količinah; priporočljivo je, da jih že nekaj ur pred uporabo narežemo in odcedimo njihovo vodo. Potem jih polijemo z oljem in limonovim sokom ali s kisló smetano. Na ta način prirejene so lahko prebavljive.

Jedilne buče pospešujejo izločanje preko črev in ledvic, čistijo sluznice, da se črevesje okrepi.

Korenje je sovražnik glist. Tudi ima mnogo sladkorja in vitaminov. Uživan s kumno in janežem deluje posebno dobrodejno. Sirovo narežano korenje v smetani in začinjeno z domačimi dišavami je zdravo posebno za otroke. Ker nekoliko zapira, treba po potrebi pomagati s kakim odvajalnim čajem.

Rdeča pesa je koristna za malokrvne in bolne za sladkorno boleznijo, ker izpodbuja prebavne ude in jetra.

Rabarbara s sladkorjem pospešuje izločanje ledvic, mehurja in jeter, kadar so zatekla ali otrdela. Deluje pa tudi osvežujoče na žleze in živce. Pomešana s kislico je zdravilna pri škrofuloznih boleznih. Rabarbaro uživamo kuhano s prav malo vode in sladkorjem kot kompot. Ker ima v sebi mnogo kisline, terja mnogo sladkorja. Najuspešneje deluje rabarbara, ako jo žvečimo zjutraj na tešče in potem še dvakrat pred jedjo. Da se pokaže uspeh, mora trajati to zdravljenje najmanj tri tedne.

Švargli (beluš) spadajo med najdragocenejšo zelenjavo velike zdravilne vrednosti, ako jih uživamo sirove v solati ali v zeliščni omaki. Kuhani so za zdravje brez cene. Hitro parjeni so redilni.

Za kuhinjo

Vložek za govejo juho. V lončku stepi eno jajce, dodaj približno tri deke moke, kavno žličico paradižnikove mezge, žličico naribane bohinjskega sira in po potrebi še nekaj kapljic mleka. Vse skupaj dobro zmešaj. Testo mora biti bolj gosto, da se bolj debelo vlija. Vlivaj ga v vrelo govejo juho in naj počasi vre pet minut.

Narastek iz žemelj. Osem žemelj nareži na tenke kosce in jih povaljaj v mleku. V mleku raztopi malo sladkorja v prahu. Kozo dobro pomazi s sirovim maslom, potresi z drobtinami in položi polovico žemelj noter. Po žemljah potresi malo opranih rozin in, če imaš, eno pest zrezanih orehov ali mandeljnov. Zloži drugo polovico žemelj po vrhu. V lončku pa stepi v treh četrtih litra mrzlega mleka osem dek sladkorja v prahu, dva rumenjaka, štiri deke raztopljenega sirovega masla in od pol limone naribane lupinice. Polovico stepenega mleka polij po žemljah in postavi kozo v pečico. Ko se peče četrta ure, polij še ostalo tekočino po žemljah in peči še četrta ure. Kozo vzemi precej veliko, ker narastek zelo narase. Daš z ukuhanim sadjem ali s solato na mizo.

Krompirjeva juha. V kozi razbela žlico masti in prepraži tri stroke stlačenega česna. Pet krompirjev operi, olup in zreži na tenke koščke. Krompir stresni na mast, osoli, premešaj in dodaj žlico paradižnikove mezge ali tri pretlačene prešne paradižnike. Vse skupaj zalij z vodo in naj počasi vre pol ure. Nato dodaj 10 dek opranega riža in naj juha vre še pol ure, da se tudi riž skuha. Če se je juha med kuhanjem preveč zgostila, jo še temu primerno zalij, da bo srednje gostljata. K juhi daš nariban bohinjski sir.

Sirova juha. Napravi svetlo prežganje iz šestih dek sirovega masla ali masti in petih dek moke. Prežganje zalij z vodo ali juho od kosti, osoli in malo popopraj. Počasi naj juha vre četrta ure. Nato primešaj pet dek naribane bohinjskega sira in tri pesti drobnih rezancev ali makaronov. Ko so rezanci kuhani, daj v juho še žlico drobno narezanega drobnjaka in daj na mizo. Če hočeš juho še izboljšati, ji dodaj še žlico kisle smetane.

Sirov kipnik. Zmešaj 30 dek sira iz kislega mleka, četrta litra kisle smetane, tri žlice

moke, dva rumenjaka, žlico sladkorja v prahu, malo soli, pest opranih rozin, od pol limone naribano lupinico. Vse skupaj dobro zmešaj in nazadnje primešaj še sneg dveh beljakov. Speci v dobro pomazani kozi. Daš s solato na mizo.

Praktični nasveti

Vlaganje jajc za zimo. Jajca za vlaganje morajo biti popolnoma čista in sveža ter brez najmanjše razpoke. Posoda, v katero jih vlagamo, mora biti popolnoma čista. Najpogosteje jih vlagamo v apneno mleko, vodeno steklo, garantol in kuhinjsko sol. Apneno mleko uporabljamo tedaj, če hočemo vložiti ali ohraniti mnogo jajc. Na osem do deset litrov vode primešamo četrta kilograma gašenega apna. Sveža in čista jajca vložimo v posodo, odnosno v tekočino na gosto z zaostrenim koncem navzdol. Nad gornjo vrsto jajc naj sega apneno mleko okrog 6 cm visoko v posodi. — Vodeno steklo je še boljše kakor

apno. Raztopino napravimo, če zmešamo devet litrov vode in en liter vodenega stekla. Tudi v to tekočino vlagamo jajca tako kakor v apneno mleko. — Garantol je gašeno apno, v katerem je en odstotek paraformaldehida. Je prašek, ki ga dobimo v drogerijah v zavrtkih hkratu z navodilom, kako ga je uporabiti za vlaganje jajc. V garantolu se jajca lahko ohranijo sveža do enega leta. — V kuhinjsko sol vlagamo jajca tako, da se ne dotikajo drugo drugega. Vsako vloženo plast zasujemo z dobro zdobljeno soljo. Na vrhu pa mora biti tri prste debela plast soli. Hraniti jih je na suhem prostoru.

Kvas je zdravilo pri kuhi. Če dodamo nekaj gramov kvasa kaki jedi, na primer krompirjevi juhi, zelenjadni juhi in drugim, je to zelo zdravilno. Kvas ima važne vitamine in mnogo beljakovin. Razen tega zdravilno vpliva proti izpuščajem na koži in je dober za prebavo. Okus jedi je po kvasu boljši.

Prebivalstvo v trumah beži pred gorečim ognjenikom

V Karibskem morju med Severno in Južno Ameriko je v otočju Malih Antilov otok Martinique (francoska posest), ki je znan zlasti po 1300 m visokem ognjeniku Mont Peleeju. Je to eden izmed največjih in najnemirnejših ognjenikov vsega otočja. Pod vrhom ognjenika je opazovališče, ki pošilja v zadnjem času čedalje razburljivejša poročila o gibanju ognjenika. Izbljuvi so vedno pogostejši. Oblastva opozarjajo prebivalstvo, naj bo pripravljeno, če bo treba bežati.

Zadnji največji izbljuv tega ognjenika je bil pred 37 leti (na dan 8. maja l. 1902), ko je ognjenik v nekaj trenutkih uničil lepo mesto Saint Pierre z vsemi 29.000 prebivalci vred. Letos se manjši izbljuvi pojavljajo že od aprila. V začetku maja pa je udaril iz žrela ognjen steber, ki se je povzpел zelo visoko. Že prej pa je nekaj tednov stal nad žrelom temen oblak, ki je bil ponoči od spodaj razžarjen. Po tem prvem letošnjem izbljuvu je po

pokrajini pod goro en dan in eno noč padal pepel. Po zunanjih pobočjih žrela se je valila lava v več rokavih v dolino in zažgala vse, česar se je dotaknila. Prebivalstvo je začelo v blaznem strahu bežati iz okoliških krajev v kraje ob morju. V mesta Precheur, Carbet in Fort de France še vedno prihajajo trume beguncev, ki jih spomin na nesrečo pred 37 leti žene izpod domačega krova.

V opazovališču, v katerem še vedno deluje profesor Latouret z dvema pomočnikoma, so v zadnjem času opazili, da se je toplina močno dvignila, kar pomeni skorajšnji hud izbljuv. Ponoči je vse Karibsko morje razsvetljeno od ognjenega stebra, ki se vije iznad ognjenika in iz katerega švigajo strele. Morje okrog otoka Martiniquea je čudno nemirno, čeprav ni od nikoder vetra. V radijskih aparatih pa se že dalje časa opažajo velike motnje, ki jih povzročata skrivnostno vrenje v ognjeniku.

Stara navada je tudi pri živalih železna srajca

Kakor prejšnja leta imajo tudi letos v londonskem živalskem vrtu težave zaradi uvedbe letnega časa. Mnoge živali se namreč nočejo sprijazniti s to novostjo in vztrajajo na stari časovni razdelitvi. Zlasti medvedi in velblodi, vajeni hoditi spat pred sedmo uro zvečer, ko se zapre živalski vrt, niso hoteli izpremeniti svojega reda. Nekaj dni po uvedbi letnega časa so jih morali pazniki tolažiti s slaščicami. Nekaj živali se upira še zdaj. To velja zlasti za okapo, žirafi podobno žival, ki je nezadovoljna s tem, da jo zbude zdaj eno uro prej. Tega kratkomalo noče vzeti na znanje, temveč se drži zimskega spanja.

Enako je tudi s hrano, ki jo pusti nedotaknjeno do običajne ure po zimskem času. Samo zvečer nimajo pazniki s to živaljo sitnosti, ker gre zelo rada spat eno uro prej kakor sicer.

Sloni so pa brž razumeli, da morajo na delo eno uro prej. Nič se niso jezili, saj so spoznali, da jim delovnika niso podaljšali. Levi in nekatere druge živali, ki jih krmijo ob določeni uri, so se prav tako hitro sprijaznili z novim redom. Pač bodo pa nekaj dni te živali godrnjale jeseni, ko bo spet uveden zimski čas in ko jih bodo krmili eno uro pozneje.

V davnini je bila Azija po kopnem zvezana z južnim tečajem

Proti koncu aprila se je pripeljal s parnikom v Marseille francoski profesor Jeannele, ki je na svojem raziskovalnem potovanju obiskal tudi mnoge samotne otoke v Indijskem oceanu. Vozil se je po morju okoli teh otokov z majhno ladjo.

Po vrnitvi v Francijo je napisal v časopisju mnogo zanimivega o tem, kar je videl v teh še malo znanih krajih. Naletel je tod tudi na živali, ki so bile dozda še malo znane, odnosno sploh neznane. S seboj je odpeljal pomorskega slona, starega deset

mesecev, nekaj opic, ki žive v teh krajih, več pingvinov in drugih živali. Večina teh živali mu je med potjo žal poginila. Poleg drugega je francoski profesor baje tudi ugotovil, da so otoki v Indijskem morju od Avstralije proti južnemu tečaju le ostanki nekdanje južnotečajne celine, ki se je pred davnimi časi morala raztezati mnogo dalje proti severu, kakor pa sega danes. Če so ti otoki tedaj pripadali južnotečajni celini (tako imenovani antarktiki), potem je skoro gotovo, da je bila tudi azijska celina v neposredni zvezi z južnim tečajem.

Operacije dandanes niso nič hudega

Strah pred operacijo izvira še iz tistih časov, ko zdravniki še niso imeli pripomočkov za blažitev bolečin. Takrat so bile operacije združene z velikimi bolečinami. Danes je strah pred operacijo zavoljo bolečin čisto neosnovan, ker se vsaka izvrši brez bolečin.

Drugi vzrok, zaradi katerega se mnogi bolniki boje operacij, je ta, ker ne vedo, ali se ne bo končala operacija s smrtjo. V tem pogledu je treba pogledati samo uradne podatke o izidih operacij, iz katerih je raz-

vidno, da znaša umrljivost po običajnih operacijah komaj en odstotek ali pa še manj.

Odstotek operacij s smrtnim izidom bi lahko bil še dosti manjši, če bi bolniki ravnali pravilno. Premnogi so primeri, ko ljudje odlašajo operacijo, čeprav so zdravniki že davno ugotovili njeno potrebo. Mnogi bolniki ne gredo k zdravniku, ker sploh nočejo vedeti, kaj jim manjka. Tudi pri zapozneli operaciji se seveda ni bati bolečin, vendar pa je izid po krivdi bolnika samega često negotov. Operacija torej ni prav nič hudega, če se izvrši v pravem času.

× **Cene blagu, važnemu za vojno gospodarstvo, se dvigajo.** V zadnjih tednih so svetovna tržišča sirovin pokazala prav zanimivo gibanje. Nekatere sirovine, ki so važne za vojno gospodarstvo, so se začele naglo dražiti. Najznačilneje se v tem pogledu giblje cena juti, ki se je podražila v Angliji nasproti lanskemu letu za okoli 90 odstotkov. Ta nagla podražitev je nastopila v zvezi z velikimi nakupi jute za izdelovanje vreč za pesek. Vreče za pesek se uporabljajo v civilni zaščiti proti letalskim napadom, pa tudi drugače v obrambnem gospodarstvu. Tvornice v Angliji in Indiji imajo ogromna naročila za take vreče. V zvezi z nakupi zaloga za primer vojne se je v zadnjem času na svetovnem trgu tudi precej podražil sladkor. Cena pšenice je na svetovnem trgu prav tako čvrstješa. Isto velja za ceno bombažu. Znatni nakupi gumija za ustvaritev vojnih zalog so prav tako povzročili čvrste cene. Na kovinskem trgu je gibanje cen neenotno. Okrepila se je predvsem cena cinu, medtem ko je cena bakru precej stalna navzlic velikim nakupom za zaloge. Mednarodni kartel za baker je namreč vzporedno z večjo prodajo dosegel vzporedno povečanje produkcije.

× **Mednarodni jezik z 850 besedami.** Neki ameriški časopis je nedavno objavil zanimiv članek, v katerem se bavi z novim jezikom, ki sestoji iz 850 besed. Člankar pravi, da esperanto nima bodočnosti, ker so ga ljudje začeli zaradi prevelike zamotanosti opuščati, čedalje bolj pa da se oprijemajo novega, zgoraj omenjenega jezika, ki je dosti preprostejši in se ga človek lahko v zelo kratkem času nauči. Ta jezik, tako piše omenjeni list, bo zaradi svoje preprostosti kmalu postal najbolj razširjen mednarodni jezik na svetu. Sestavljen je ta jezik na podlagi angleščine.

× **Letalo je ušlo brez pilota.** Na letališču pri Københavnu se je pripetil svojevrsten dogodek. Neko šolsko letalo je po poletu v redu pristalo. Iz njega je najprej stopil pilot, ki je nato pomagal še svojemu učencu, da se je izkopal iz njega. Očitno pa se učenec še ni znal ročno sukati med različnimi vijaki in drugimi napravami. Pri tem je sprožil ročaj za plin in motor je naenkrat začel znova teči. Letalo se je spustilo po letališču. K sreči je pilot še obvisel na letalu, in preden je letalo dobilo toliko hitrosti, da bi se dvignilo v zrak, je segel po ročaju in plin ustavil. Učenec je med tem visel čez trup in se ga z vsemi silami oklepal. Letalo je oplazilo nekaj avtomobilov in napravilo precej škode. Pilot je dobil pretres možganov in so ga morali prepeljati v bolnišnico.

× **Klobuk se mu je vžgal na glavi.** Neki meščan v Heidekrugu v Nemčiji je očistil klobuk z bencinom. Nato ga je posadil na glavo in šel. Na pragu pa si je prižgal cigareto in plamen vžgalice je dosegel bencinske hlape. Klobuk se je v trenutku vnel. Mož je pokrivalo sicer hitro vrgel z glave, pa je kljub temu dobil močne opekline po obrazu.

× **Meteor je zadel kravo.** Navadno se ne zgodi, da bi meteor kdaj zadel kako živo bitje. Zgodovina takega primera baje sploh ne pomni. Letos pomladi pa je padel meteor na neko farmo v Pazadeni v Ameriki. Nad farmo se je s strahovitim pokom razletel na drobne kose, ki so se razpršili na vse strani. Prestrašeni farmer Fred Johnson je takoj po poku zasiljal, da je ena izmed krav, ki so se pale na travniku, bolešno zamukala in padla

na tla. Ko si jo je natančneje ogledal, je opazil, da je za pleči ranjena. Ob rani pa so se poznali sledovi opeklin. Ni bilo dvoma, da jo je zadel eden izmed drobcev meteorja. Ko je dogodek sporočil zvezdarni v New Yorku, je ta poslala na farmo strokovnjake, ki so za deveto preiskali in so potrdili farmerjevo domnevo. Okrog kraja, kjer se je krava tedaj pasla, so dobili še nekaj drobcev meteorja, ki so se zarili globoko v zemljo. Zemljioslovci te drobce zdaj preiskujejo, da ugotovijo, kakšna tvarina je v njih.

× **Otrok s srcem na prsih.** V danskem mestecu Odenseu se je v bolnišnici rodil otrok s srcem na površini telesa. Vodja porodniškega oddelka dr. Kühmel je sporočil o tem listom naslednje podrobnosti: »Otrok je prišel na svet s srcem izven prsnega koša, tako da smo lahko opazovali, kako mu srce utripa. Bilo je takoj jasno, da otrok ne bo dolgo živel. Ker je šlo za izreden primer, sem brž poslal po filmski aparat. Napravili smo nekaj zanimivih posnetkov, ki bodo služili v znanstvene svrhe.«

× **Kakšen mraz škoduje mrčesu.** Znanstveni zavodi po svetu neprestano preučujejo načine boja proti mikrobom nalezljivih boleznih in mrčesu. Orožje človeka v tej borbi je tudi mraz. So vrste mrčesa, ki otpnejo pri toplini malo nad ničlo, dnevni metulji že pri 15 stopinjah, a komarji šele pri 8 stopinjah pod ničlo. Otrplost pa še ne pomeni za mrčes smrti, temveč samo spanec, iz katerega se spet prebudi. Šele hujši ali daljši mraz pokonča mrčes. To usodno stanje nastane pri naši domači muhi pri toplini izpod 8 stopinj pod ničlo, pri stenici izpod 21, pri ličinkah rogača pa šele pri toplini 42 stopinj pod ničlo.

Radio Ljubljana

od 21. do 28. maja

Nedelja, 21. maja: 8.00: Vesel jutrnji pozdrav (plošče). — 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. — 8.45: Verski govor (Jože Jagodic). — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.15: Kitarski trio (Prek Stanko, Privšek Ivan in Slovnik Maks), vmes lahke solistične točke na ploščah. — 10.30: Koncert radijskega orkestra. — 12.00: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 13.00: Napovedi. — 13.20: Pevski in citraški koncert pevskega zbora »Sava« in citr. tria »Vesne«. — 17.00: Kmetijska ura: Izbor in pridelovanje fižola (inž. Mikuž). — 17.30: Veselo popoldne: Veseli godci in plošče. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Gasilstvo — narodna organizacija (Pavel Japelj iz Ljubljane). — 19.50: Prenos šmarnic iz trnovske cerkve. — 20.30: Pevski in orkestralni koncert (sopran solo Elza Buchalova in radijski orkester; dirigent Sijanec). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Veselo rajanje (plošče).

Ponedeljek, 22. maja: 12.00: Mojstri harmonike (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Zdravniška ura: O psihopatiji (dr. Magajna). — 18.20: Korošci pojo (plošče). — 18.40: Kulturna zgodovina koroških Slovencev (prof. Lojze Potočnik). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Ideal človeka-juna-

ka v naši narodni poeziji (dr. Vinko Vitezica iz Beograda). — 19.50: Zanimivosti. — 20.00: Koncert komornega tria (Francka Ornikova, Cenda Sedlbauer, Marjan Lipovšek). 20.45: Citraške točke (plošče). — 21.15: Iz jugoslovenskih oper (radijski orkester). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Pevski zbor »Zarje« iz Tacna.

Torek, 23. maja: 11.00: Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Litije (izvajala bo meščanska šola; vodil bo Rojc). — 12.00: Zvoki iz Češke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: V bratskem zagrljaju (radijski orkester). 14.00: Napovedi. — 18.00: Klavirski koncert Silve Hrašovčeve. — 18.40: Človeški tipi in značaji (prof. Etbin Bojc). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Ohranjanje narodnih običajev, nošenj in arhitekture (dr. Miloslav Stojadinović iz Beograda). — 19.50: Deset minut zabave (Fran Lipah, član narodnega gledališča). — 20.00: Šaljapin poje (plošče). — 20.20: Fran Celestin: Roza, komedija (izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Sreda, 24. maja: 12.00: Godbe na pihala (plošče). — 12.45: Poročila. 13.00: Napovedi. 13.20: Šrnel »Štirje fantje«. — 14.00: Napovedi. — 18: Mladinska ura: a. Jezik, najdražja dota (prof. Fran Vodnik), b. Opazuj in poskušaj (prof. Adlešič). — 18.40: Podlaga za odmero posrednih in neposrednih davkov (davčni upravitelj Štefan Voljč). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Težnje Hrvatov na polju likovne umetnosti, II. del (Edvard Čanić, iz Zagreba). — 19.50: Prirodopisni kotichek (prof. Fran Pengov). — 20.00: Vurliške orgle (plošče). — 20.15: Prenos iz Zagreba: Koncert Hrvatskega obrtnega pevskega društva »Juga«. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Kvartet mandolin.

Četrtek, 25. maja: 12.00: Bolgarska lahka glasba (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Kmečki trio. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Svet v pesmi (radijski orkester). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Predavanje Sotkole kraljevine Jugoslavije. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Tercet Stritar poje ob spremljevanju harmonike (Stanko Avgust). 20.45: Simfonični koncert (posnetki na ploščah). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Zvoki v oddih (radijski orkester).

Petek, 26. maja: 11.00: Šolska ura: Pokrajinska oddaja iz Tržiča (izvajali bodo učenci osnovne šole; vodil bo Ivan Stopar). — 12.00: Iz naših logov in gajev (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Slovanski spored radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 18.00: Ženska ura: Vrtnarstvo (Lojzka Blatnikova). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Medsebojni vpliv ljudske in cerkvene glasbe pri pravoslavni Srbih (Petar Konjović iz Beograda). — 19.50: O tehničnem nastopu gasilcev na stadionu (Jože Rupnik). — 20.00: Plošče. — 20.15: Prenos iz Londona: Beethoven: Maša v D-duru (solistka Zinka Milanova-Kunčeva; zbor Britanske radijske družbe; dirigent Artur Toscanini). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.20: Angleške plošče. — 22.50: Esperantsko predavanje o kongresu Kristusa kralja.

Sobota, 27. maja: 12.00: Vsakemu nekaj, nekaj za vse, ploščo za ploščo, naslovov pa ne! — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Vsakemu nekaj, nekaj za vse, ploščo za ploščo, naslovov pa ne! — 14.00: Napovedi. 17.00: Otroška ura: a. Selma Lagerlöff: Kako je Niels Holgerson popotoval z divjimi gosmi (povest v nadaljevanjih); b. Kramljanje z otroci (Manica Komanova). — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust bo igral radijski orkester. — 18.40: Pogovori s poslušalci. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Nacionalna ura: Slava naše trte (Kosta Popović iz Beograda). — 19.00: Plošče. 20.00: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Slovenski humoristi IV.: Vesel večer z Damirom Feiglom (rokopis pripravil Niko Kuret; izvajali bodo člani radijske igralske družine). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za dober konec bo igral radijski orkester.

NAPISAL MIRKO BRODNIK

28

Srce v okovih

ROMAN

Pri drugem takem poizkusu pa se je čarovniku polomilo. Novca ni bilo ne v ustih ne v žepu. Kakor je siromak obračal žepe, ga ni mogel najti. Najhujše pa je bilo, da novce ni bil njegov.

Ljudje so začeli mrmrati in lastnik novca, velik hrust, ki ni kazal prav nič prijaznega obraza, je zahteval denar nazaj. Ubogi čarovnik je bil v zadregi. Proseče se je oziral na vse strani, toda prijaznega pogleda ni srečal.

»Kam si skrili rubelj?« je silil vanj hrust.

»Ali bi si ga rad prilastil?«

Stopil je korak naprej in hotel pograbit cigana, takrat pa ga je Branko prijel za ramo.

»Pustite ga. Jaz vam vrnem rubelj.«

Čarovnik je bil rešen. V splošnem presenečenju je izginil med množico, kakor bi se bil vdrl v tla.

Potem je Branko spet iskal moža, ki bi mu bil lahko povedal, kako daleč je do železnice, toda nikogar ni dobil. Ljudje so bili sila nezaupljivi in vsak se je ognil z izgovorom, da ne ve. Nenadoma pa je spet opazil čarovnika, ki se je od nekod vzel, kakor bi bil zrasel iz tal.

»Kje ste bili?«

Čarovnik se je zasmel. »Na varnem. Pod vašim vozom.« Potem se je zresnil. »Veliko uslugo ste mi napravili. Hvala.«

»Malenkost,« je ugovarjal Branko.

»Ne, ni bila malenkost,« je resno odkimal cigan, »čeprav morda tako mislite. Zaradi piškavega rublja bi me bili znali ubiti. Ne poznate jih.«

Branko je odmahnil z roko.

»Pustimo to. Ni vredno besed. Kako se vam je moglo izjaloviti?«

»Ne vem. Nekdo mi je moral novce izmakniti. Najbrž mi je zaradi nepazljivosti zdrknil na tla in ga je nekdo urno pobral.«

Branko je hotel obrniti besedo na pot, toda ni mu bilo treba. Cigan se je sam oglašil:

»Kam pa ste namenjeni? Vidi se mi, da se vam zelo mudi.«

»Proti Odesi. Ali imate od ondod kake vesti? Vi zveste take reči dosti prej kakor drugi.«

»Iz Odese? Da,« je pritrdil in malo pomislil, »čul sem, da tam ni več tako mirno. Mornarji so se uprli.«

Branko se je zdrznil.

»Ali bomo še lahko prišli tja? Kako je z železnico?«

»Predvčerajšnjim smo se vozili z njo. Takrat je bilo še vse mirno. Razen ujetnikov niso nikogar preiskovali.«

»Razen ujetnikov?« Branku je postalo vroče, toda pregnal je strah. Če ga ta cigan ni spoznal za tujca, ga tudi tam doli ne bodo.

»In kako daleč je do železnice?«

»Včeraj zjutraj smo bili v Voznesensku, pa smo vozili sem precej počasi. Če imate izpočite konje in takoj odidete, utegnete biti ob treh zjutraj tam. Ob štirih pelje prvi jutranji vlak proti Odesi.«

»Potem moramo takoj pognati. Pot je dolga.«

»Počakajte še malo,« se je nenadoma oglašil cigan.

Jel je nekaj šariti po svojem umazanem sukniču in privlekel iz njega majhen lesen kipec. Stisnil ga je Branku v roko.

»Spravite ga, prav vam utegne priti. Bog ve, kaj se vam še lahko zgodi. Kaj vam ostane, če ne boste mogli priti do Odese? Beg nazaj, po širni Rusiji, morda vas pot zanese celo v Sibirijo. In tam vam bo naš sveti znak dobro služil. Povedal bo vsakemu ciganu, da ste enemu izmed nas napravili nekaj dobrega in da ste postali njegov pobratim. In vsakdo kdor ga bo videl, vam bo pomagal kakor bratu, če boste pomoči potrebni. Bolje vam utegne služiti kakor potni list, posebno v teh hudih časih, ko človek nikjer ni varen življenja.

Povedati vam moram, da je ni družbe, ki bi bila bolje urejena kakor ciganska. Razumeli boste to, če pomislite, kako delajo ljudje z nami... To je naša obramba proti njim. In vemo tudi ceniti zasluge tistih redkih, ki nam pomorejo. Ni ga cigana, ki vam ne bi odstopil svoje postelje, če vidi ta znak.«

Branko mu je molče stisnil roko.

»Hvala vam,« mu je dejal. Ciganove besede so zbudile v njem nove dvome in nove upe. Potem ga je vprašal, ali mu lahko s čim pomaga.

»Ne,« je kratko rekel cigan. »Ne bi hotel izrabljati vaše dobrotljivosti. Zdravstvujte!«

Branko je med tem skočil na voz in Janez je pognal. Kmalu je izginila vasica za njimi. Spet je vstajala pred njimi širna planjava, ki jo je delila široka struga reke.

Trinajsto poglavje

PROTI JUGU

Noč je bila svetla in mesec je belil pokrajino, da se je prav dobro videla cesta, ki je vodila proti jugovzhodu. Našim beguncem je to zelo olajšalo pot, ker jim ni bilo treba iskati sledov in paziti, da ne zaidejo. In razen tega jim je bila vodnik reka, ki je srebrno žarela v mesečini. Na njenih valovih se je zbiral mesec kakor bi bil živ. Mraz je nekoliko pojenjal. Videlo se je, da so bliže juga.

Ze kmalu po polnoči so na obzorju zagledali soj, kakor od ognja. To je moral biti Voznesensk! Tam vozi železnica, ki jih popelje še bolj na jug in bliže domovini.

Poročniku je jelo burneje utripati srce, ko je pomislil, da se mu morda le posreči doseči to, po čemer hrepeni njegovo srce. Janeza pa je zaskrbelo zaradi Nadje. Kaj misli ona? Še nič ni rekla, kaj bo, ko pridejo čez mejo. Ali ima morda kje sorodnike, ki bodo poskrbeli zanjo in ji dajali zavetja? In kaj bo z Mitjo, ki se jim je pridružil? Kaj bo on počel v tujini?

Toda Mitja se najbrž ni ubijal s takimi mislimi. Nekaj kakor prikrito veselje mu je žarelo z obraza, in tega veselja nič ni moglo pregnati. Ne mraz, ne dolgočasnost vožnje, ki je postajala časih kar obupna. Fant je bil neprestano vesel in žvižgal sedeč zadaj v kotu voza na senu, kjer sta bila Branko in Janez dobila Nadjo.

Deklica je postajala čedalje bolj molčeča. Videla je, da poročnika in njegovega slugo moré težke misli. Vedela je, da Branko trpi v njeni družbi, ker ve, da ga ljubi, vedela je, da trpi tudi Janez, čeprav je srečen v njeni bližini. In vse to jo je navdajalo z neko žalostjo, da se je nehote jela povpraševati, kako se je mogla takrat odločiti, da je šla z njima. Potem pa se je vselej spomnila tistega trenutka odločitve. Zavedla se je, da ne bi bila šla, če ji ne bi bil velel skriven glas, ki je vladal nad njo in ki se mu ni mogla upreti. Vedela je, prepričana je bila, da jo je usoda poslala zato sem, da jima pomaga, da ju reši iz nesreče, ki preži nanju in ki ni vedela o njej, kje se skriva in v čem obstoji. Samo ta vera jo je držala pokoncu, da se je ni lotil obup.

Sveteči se kazalci na Brankovi uri so kazali eno ponoči. Svetloba na obzorju, ki je prihajala od mesta, je postajala čedalje jasnejša. Zdelo se jim je, da že razločijo nekatere svetilke. Strmeli so v daljo s strahom in upom, kakor bi stali pred zatorom usode in se ga bali odgrniti. V noč so peketa konjska kopita in drobci ledenega snega so pod njimi leteli na vse strani.

Ob dveh je voz drvel mimo prvih hiš, ki so bile zavite v temo in se odražale v noč kakor veliki črni zaboji brez življenja. Potem je prihajalo vse več luči. Ulice so se bile razširile in preden so se zavedli, so že vozili mimo velikega trga.

Vse polno ljudi je bilo na ulicah. To življenje jih je presenetilo, saj ga niso bili vajeni. Življenje v mestecu, kjer so dobili Mitjo, je

bilo v primeri s tem vrvenjem vaško. Janez je moral konje skoraj ustaviti, da se je preiril skozi goste množice. Pri tem je ujel mimogrede nekaj besed, ki so ga navdale s skrbjo. Slišal je med drugim tudi, da imajo rdeči Odesi v rokah in da mislijo prodirati v smeri proti Voznesensku. Vendar pa nihče ni prav vedel, ali je to res, ali ne. Prebivalstvo je bilo razburjeno in v strahu, ne vedoč, kaj naj stori. Prvi begunci so se že selili iz mesta, da jih ne preseneti napad. V manjših ulicah so kar na cesti goreli veliki ognji in ob njih so videli mrke obraze, ki so morali navdati človeka z grozo.

Na nekem ovinku je Branko ustavil in poklical k sebi paglavca, ki je bil bos v tem mrazu. Dal mu je srebrn rubelj in ga vprašal, kje je postaja. Meni nič tebi nič je skočil fant na srednjega konja in ga pognal. Dobrih deset minut nato se je voz sunkoma ustavil. Obstali so pred velikim, lepo razsvetljenim poslopjem.

Janez je skočil naprej in hotel vprašati glede vlakov in voznih listkov. Tu pa je nalletel na skoraj nepremagljive ovire. Velika veža, kjer so se zbrali potniki, je bila tako polna, da se ni mogel preriniti do prvega okenca, kjer so prodajali listke. Moral se je postaviti v dolgo kačo potnikov in potrpežljivo čakati. Imel je srečo. Drugi za njim je že moral oditi praznih rok, ker je bil vlak že prenapolnjen.

Zdaj je nastalo drugo vprašanje. Kam z vozom in konji? O stvareh, ki so jih imeli s seboj, so bili prepričani, da bodo razen nekaterih malenkosti lahko vse porabili. Toda voz in konji? Da bi oboje pustili tu prvemu, ki pride in vzame, se jim je zdelo škoda. Prodali bi jih, toda komu? Tu se je moral spet izkazati Mitja. Sam zlomek vadi odkod je prignal nekega trgovca, ki je oboje kupil in še dobro plačal. Tako so se rešili glavne skrbi. Potem so morali iti mimo straže. Imeli so srečo. Zaradi velikega navala se nihče ni zmenil zanje. Branko in Janez sta se bala, da se morebiti ne izdasta. Paziti sta morala na vsak korak, na vsako kretnjo.

Po dvehurnem čakanju so vendar čuli v daljavi žvižganje vlaka. Žvižganje je prihajalo čedalje bliže in kmalu je vlak obstal. Vse je bilo že polno. Kje bodo sedeli, kam bodo spravili svoje stvari? Čeprav so vzeli le najpotrebnejše, se je vendar toliko nabralo, da so imeli vsi polne roke. Branko je hitro obletel dolgo vrsto vagonov. Končno je le v nekem kupeju našel nekaj prostora.

In potem spet čakanje, ki jih je ubijalo. Molčali so, poslušali, kdaj začujejo znak za odhod, toda znaka ni bilo. Kar strpeti niso mogli.

Ko so stopili v vagon, je bilo v njem še nekaj prostora. Počasi se je tudi ta prostor tako napolnil, da je nastala gneča. Niti enega veselega obraza ni bilo videti, niti enega nasmeha. Vse je bilo resno in zamišljeno in to razpoloženje je postajalo čedalje mučnejše. Če ne bi bil tokrat sprevodnik zažvižgal za odhod, bog ve kaj bi bili naredili nestrpni ljudje? Branku se je zjasnil obraz. Skripanje koles se mu je zdelo kakor pesem, kakor povabilo iz daljine, od doma. Preden so se zavedli, je vlak že sopihal mimo predmestnih hiš.

V vagonu je bilo prijetno. Zakurjeno je bilo dobro, toda gorela je le ena luč. Po dolgem času so vendar lahko spet odložili kožuhe in sneli kučme. Nadja je od nekod privlekla majhno zrcalce in se jela v njem ogledovati. Razčesala si je lase in jih potem spleta v debelo kito. Janez jo je molče opazoval. Potem je dobil Branko zrcalce. Kar samega sebe se je ustrašil, ko se je videl v njem. Štirinajst dni se že ni obril in temu podoben je bil tudi njegov obraz. Janez je bil za spoznanje boljši. Ni mu še tako rasla brada in na gradu je bil našel staro britev, ki se je z njo za silo obril. Spomnil se je, da je to britev vzel s seboj, samo pozabil je, kam jo je del.

Ko je Nadja videla, kako je Branko v zadregi, se je zasmejala. Čeprav so vsi čutili, kako resni so časi, jih je vendar za trenutek prevzela veselost. Vprašala ga je, ali si misli pustiti brado rasti.

(Dalje prihodnjič)

NOV REDILEN PRAŠEK

»REDIN« za prašice. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašice. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašica ter stane 1 zav.

6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. Mnogo zahvalnih pisem.

MOŠTOVA ESENCA MOSTIN

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—.

Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANC, Ljubljana, Židovska ul. 1 a.

Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANC, Maribor — Gosposka ulica 34.

Za smeh in kratek čas

MEŠČANSKI OTROK

Katehet: »Nežica, zadnjič sem pripovedoval, kako je Bog Adama in Evo izgnal iz raja. Ali veš, zakaj je to storil?«

Nežica: »Gotovo nista v pravem času plačala stanovanja.«

NA MORSKEM BREGU

A: »Zdaj me pa res že skrbi! Malo prej se je tu kopala moja žena. Videl sem jo še, ko se je potopila pod vodo, čakal sem in čakal, a je še zdaj ni na površje.«

B: »Koliko časa je že od tega?«

A: »Bo že kake tri ure...«

VSE V REDU

Gospodinja se je vrnila z letovišča domov in vprašala služkinjo, ki je prišla nekoliko dni pred njo: »Ali ste našli vse tako v stanovanju, kakor smo pustili?«

»Da, milostiva! Celo luč v sobi je še gorela...«

NA SHODU

Na shodu reče govornik: »Kdo more oporekati mojim trditvam?«

V tem trenutku zariga na sosednem travniku osel. Občinstvo se začne smejeti govorniku, ta pa ne izgubi prisotnosti duha, temveč zagrmí: »Saj sem vedel, samo osel se ne strinja z menoj...«

NISTA SE RAZUMELA

A: »Tako, vi ste bili v Monte Carlu. Ste kaj igrali?«

B: »Da, vsak dan.«

A: »Ali ste mnogo izgubili?«

B: »Ne, dobil!«

A: »Kako pa ste stavili, da ste imeli tako srečo?«

B: »Nič.«

A: »Pa rekli ste vendar, da ste igrali.«

B: »Seveda sem igral, na klavir namreč v nekem nočnem zabavišču...«

Mali oglasi

»JABLUS« ZA JABOLČNIK. Ali boste imeli dovolj pijače za domačo uporabo — ako ne, naročite takoj staro preizkušeno snov »Jablus«, iz katere lahko napravite izvrsten jabolčnik ali hruškovec tudi ako nimate nič pravega sadjevca. Z poštno stane 50 l 39.50 din, 75 l 53 din, 100 l 69 din, 150 l 95 din, 300 l 198 din. Naročite vsaj za 50 l, da se o sedanji kakovosti prepričate. Stotine pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: Franc Renier, Podčetrtak.

MLATILNICO

in bencinski motor ugodno proda Anton Vindiš, Breg, Ptuj. 167

Obilna
pena -
lahko
pranje!

Če se milo tako dobro peni kot Schichtovo terpentinovo milo, pranje ni niti na pol tako naporno. Perilo bo popolnoma čisto, ostane nepoškodovano in Vas vedno znova razveseljuje s svojo bleščečo belino.

PRIDNO IN POŠTENO SLUŽKINJO

za gospodinjstvo in kmečko delo sprejme proti dobri plači A. Sršen, trg., Zagorje ob Savi. 166

ČEVLJE.

ostanke raznih fazon, poceni prodaja Stermecki v Celju. 165

POSESTVO

ki obstoji iz njiv, gozdov, travnikov, sadonosnika, vinograda; 10 minut oddaljeno od šole in cerkve ugodno prodam ali oddam v najem za pet let. Cena 38.000 din in vknjižba. Dopisniki naj pošljejo za 3 din znak za odgovor. Več pove: Šandor Kristan, trg Lemberg 40, Podplat, dravska banovina. 163

DOBRA ŠIVILJA DOBI MESTO

v letovišču v Sloveniji čez poletno sezono ali pa vse leto. Posedovati mora obrtno pravico in svoj šivalni stroj. Vdove brez otrok niso izključene. Naslov dobite v ogl. odd. »Domovine«. 162

POSESTVO S HIŠO

in malo zemljišča ugodno na prodaj. Naslov: Šrot Cecilija, Pečovnik, št. 56, p. Celje. 160

ZELEZNO KONSTRUKCIJO (WERK)

za vodno žago, rabljeno, po nizki ceni proda Martin Zupan, Sv. Katarina, Trbovlje II. 168

VSAKI OSEBI — DRUŽINI

nudi stalen zaslužek »Mara« Maribor, — Orožnova 6, Celje, Slomškov trg 1, Pletilnica — razpošiljalnica. 71

POSOJILA NA VKNJIŽBO

na nepremičnine jamce, na hiše v sreskih mestih in na kmečka posestva po 6 odst. obresti, tudi na 20-letno odplačilo, nabavlja Central, Zagreb, Tomičeva 7. 169

NAGROBNE

SPOMENIKE

s starega pokopališča sv. Krištofa (in nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga, pri kamnoseku Kunovarju Franju, pokopališče pri Sv. Križu v Ljubljani.

NOVOST!

SAMO
DIN 49.50

Št. 62.300 Anker-ura pravi švicarski stroj. Dobra kvaliteta, lep kromiran okrov s pisano garancijo

Din 49.50

štov. 62.301 ista s osvetljenimi kazalci in številčnico

(Radium)

Din 59.50

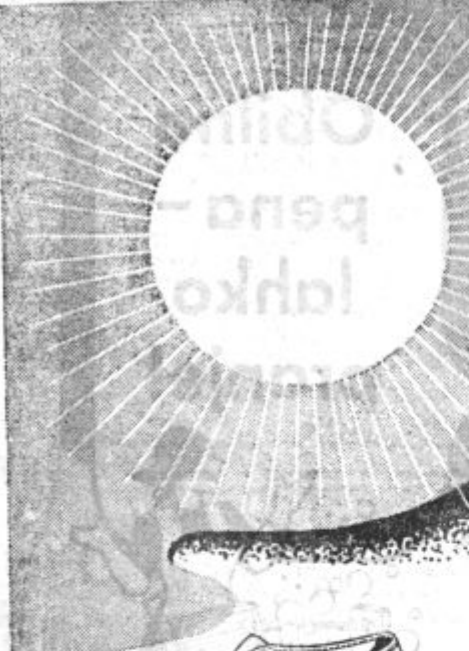
sahtevajte cenik, ki vam ga pošlje zastonj in poštne preste

H. Suttner

Ljubljana 6

Laetna protokollirana tovarna ur v Švic.

ZA SONČNE DNEVE

12

45301-2204
Za lepe dneve najcenejši in najudobnejši otroški čevljički z gumijastim podplatom. Otroški Din 12.- in 15.-, ženski Din 19.-, moški Din 25.-

12

45401-8801
Otroški čevljički iz močnega angleškega platna drap barve, z gumijastimi podplati. Otrokom za poletje najboljša in najcenejša obutev.

19

40891-7063
Otroške sandale iz močnega platna s prozornim podplatom in zapenko.

35

5961-43864
Fina otroška upogibljiva sandala z okrasnikom in zapenko. Pridnim otrokom za pomlad in poletje.

59

60995-893.
Noge se Vam bodo najbolj odpočile v teh lahkih čevljičkih iz finega angleškega platna, v kombinaciji bele in rdeče barve. Posebno lepo zunanost jim dajejo okrasni trakovi.

25

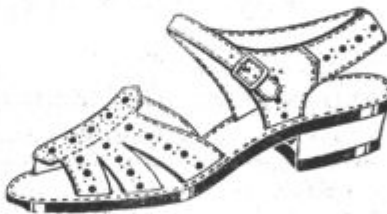
25425-8405
Udobni čevlji iz močnega angleškega platna z gumijastim podplatom in peto.

39

60995-809.
Vaše noge potrebujejo zraka! V teh čevljih iz belega ali drap platna bodo imele Vaše noge dovolj zraka. Zelo so prikladni za pomladne sprehode.

59

3985-15176
Predvsem udobnost! Lahke in udobne sandale iz finega usnja, moderno izrezane.

79

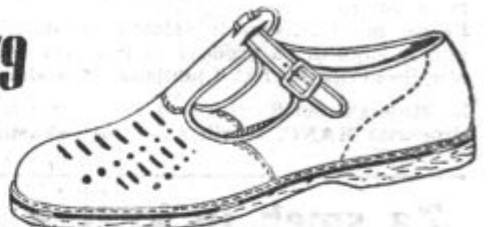
3085-95154
Dovršeno lepi čevljički za poletje, iz finega usnja, v modro-beli ali rdeče-beli kombinaciji, z usnjenim podplatom in peto. Prilegajo se lepo k vsaki poletni obleki.

4

HAVAJKA
Ženske nogavičke iz finega »Mako« bombaža v različnih okusnih barvah.

59

2967-42000
Lahke moške usnjene sandale s krep podplatom. Luknjice na vrhni strani obuvata dajejo nogi dovolj zraka.

79

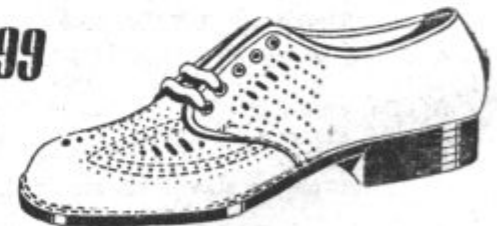
9337-
Gospodom dobrega okusa se najbolj prilagajo k poletni obleki ti čevlji iz belega ali sivga platna, ki je kombinirano z lakom.

99

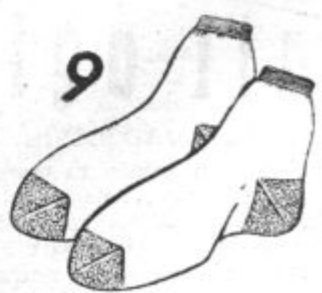
9037-0010
Novi model!
Udobni čevlji za poletje iz močnega platna, kombinirani z rjavim hoksom, z usnjenim podplatom in peto.

99

8927-42003
Elegantni čevlji gospodom za pomlad in poletje. Iz sivga ali drap semiša ali iz usnja, okrašenega z luknjicami, z usnjenim podplatom.

9

JADRAN
Praktične in močne nogavice gospodom za poletje. Ne potrebujejo podveze, ker imajo na vrhu opleteno gumo, ki jih drži.

Bata